

Bellpuig

REVISTA QUINZENAL

Nº 502 - ANY XXXV

Artà, 30 juliol 1994

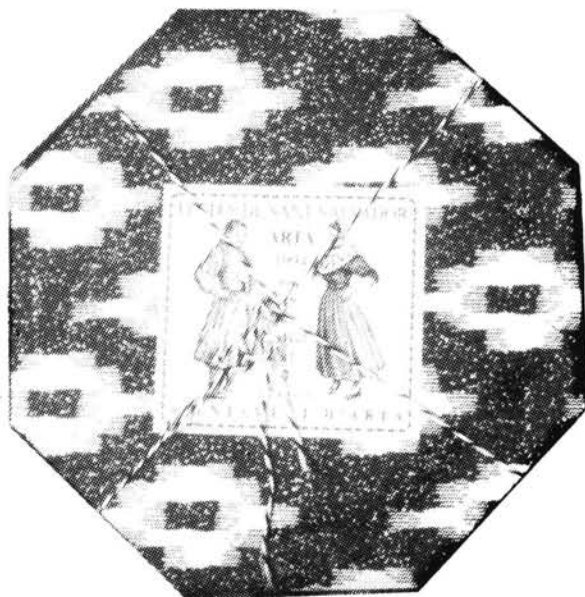
(200 pts.)

SES PAÏSSES
punt de visita i
promoció

**FESTES
DE
SANT SALVADOR
1994**

INCENDIS FORESTALS: un perill amenaçador

Bellpuig

Revista quinzenal

Num. 502, 30 juliol 1994

Redacció i Administració:

Rafel Blanes, 10 - Artà. Apartat nº 96

Tel. i Fax 83 50 33

(contestador automàtic)

Dipòsit legal: PM 57-1969
Imp.: TIRRENA SA (Manacor)

c/ Pintor Gris, 2 tel. 55 52 12

Redacció:

Julen Adrián

Joan Amorós

Guillem Bisqueria

Rafel Carrió

Antoni Esteva

Andreu Genovard

Sebastià Ginard

Jaume Morey

Francesc Munar

Climent Obrador

Rafel Pérez

Monserrat Santandreu

Antònia Vives

Col·laboracions:

Miquel Dalmau

Joan Esteva

Maria Gelabert

Pere Ginard

Bartomeu Jaume

Miquel Mestre

Antoni Muñoz

Antoni Picazo

Jaume Sureda

Bartomeu Tous

Pere Vicens

Administració:

G. Bisqueria. Tf. 83 62 88.

Bellpuig no es responsabilitza del contingut dels articles que van firmats. No garanteix la publicació d'originals no demanats ni es compromet a donar-ne explicacions.

Bellpuig surt dos cops cada mes llevat dels extrems de Sant Salvador i de Nadal.

**BELLPUIG
ÉS
FER POBLE
subscriu-vos-hi**

Incendis Forestals

Ningú no té solucions i les aportacions serioses són poques o irrealitzables per cares. La plaga que a Artà patim de fa una vintena d'anys s'ha estès a tots els territoris de la conca mediterrània i avui el problema és contemplat gairebé com una catàstrofe que extermina gradualment la natura. Ningú no sap què fer. Es parla de 200.000.000 milions en cinc anys per a ajudes per a la recuperació dels boscos de l'estat espanyol. Alhora s'insisteix en la necessitat de les mesures preventives. Què ens han d'anar a dir a Artà que no sapiguem, si fa tants d'anys que ho tenim i ho explicam!

No es pot defugir el canvi ocorregut en els darrers trenta anys. L'aprofitament que es feia del bosc, ha desaparegut tant aquí com a altres indrets. Els mitjans d'abans, ara no són aplicables. Eliminar el dispositiu actual que descrivim a l'informe, per destinar-ne el cost a la neteja de la garriga, seria literalment un suïcidi. El bosc està com està i els mitjans que ara es tenen són els únics que poden afrontar un incendi amb la intenció d'evitar-ne, com a mal menor, l'extensió. Però el desànim per l'escassa eficàcia que aquí hem après a tenir i a aguantar, s'escampa per tot. No basta esperar a apagar el foc aviat, cal descobrir per què

és tan fàcil que s'iniciï un incendi i cal descobrir quines serien les mesures que resultarien positives per evitar-ho. I això no se sap.

El bosc, que abans era una font de riquesa per a moltes famílies, ara només és contemplat com a natura i reserva biològica, o com a paisatge i lloc d'esbargiment. Aquestes mirades no són les del pagès, però podria ser que les causes dels focs obeïssin a aquesta fugida del bosc per part del pagès, perquè no en treu profit.

Precisament ara s'està elaborant un estudi de camp (que recull testimonis a Artà) sobre les causes profundes dels incendis i, pel que n'ha trascendit, caldrà revisar els elements de la cultura tradicional d'explotació del bosc. Qualcun d'ells es pot deduir dels testimonis de l'enquesta que publicam: com es feia la pastura; quin era el bestiar que hi pasturava (egües, bous) i el que hi pastura ara (cabres, ovelles), l'ús econòmic de la llenya prima i de les branques baixes.

La preocupació sobrepassa ja l'àmbit d'un terme municipal com el nostre que ha patit com pocs el desastre dels incendis forestals i abasta ja governs regionals, estatals i organismes internacionals. No són bromes.

Festes

L'«ensaïmada» ha obert la festa. No pretenia altra cosa. Les reaccions, com també era d'esperar, han estat de tot color, però sembla que majoritàriament ha estat entès i acceptat el sentit lúdic i festiu de la capsa. Tot i que el regidor anunciï que el cicle podia haver-se acabat, caldria que analitzàs, ell o qui en sigui responsable l'any que ve, la possibilitat de mantenir despert l'enginy per trobar propostes tan originals com les d'aquests darrers anys.

Darrere del programa hi ha tot un reguitzell d'actes, tradicionals la majoria, novedosos alguns, que ahir divendres començaren a oferir als artanencs l'ocasió anual per a celebrar festa, un ritual que a Artà tenim per important i al qual ens donam sense reserves. L'estiu no seria tal sense aquesta retrobada amb la festa. Al seu voltant ens congregam tots els artanencs amb humor, vilatans i de la diàspora: aquests darrers tenen l'excusa atractiva per comparèixer i alimentar un cop més la seva memòria d'artanencs. Aprofitem el que els anys ens han ensenyat

i beneficiem-nos-en amb tanta mesura com delit. Ens ho agraiem sempre.

Error

En el número passat tenguérem, com a pesar nostre és freqüent, alguns errors que almenys volem ressenyar.

A causa d'un error en el maneig informàtic del programa en què confeccionam la revista, algunes treballs es quedaren sense peus de fotografia. Mutilació que restava una informació que en algun cas era important.

A l'endevinalla del nostre col·laborador Pere Xim hi faltava una paraula. Si habitualment és difícil desxifrar-la, els nostres lectors ens hauran de perdonar amb indulgència extrema qua, com en aquell cas, els ometérem tot un verb: companejar.

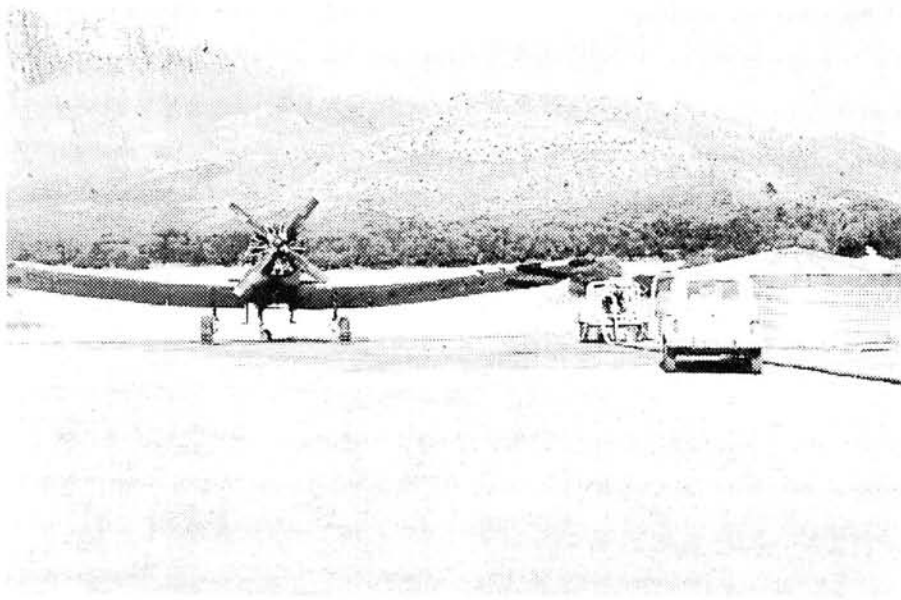
També, si podem, rescabalam els errors, fins i tot quan no són nostres. Avui hem reeditat el suplement «Artartà» número 3 que, en el número 499, ens va sortir esguerradet. Els col·leccionistes ho sabran agrair.

Incendis forestals: la plaga del nostre temps

Preocupació general pel perill d'incendis forestals

La sequera aguditza el problema

Redacció.- L'onada d'incendis forestals que aquest estiu assola la costa mediterrània també ha afectat Mallorca amb el que destruí La Trapa, tot un símbol de l'esforç per preservar la riquesa natural de Mallorca. Això després de dos anys en què s'ha devastat bona part de Na Burguesa, al costat de Palma i Calvià, la màxima concentració humana de l'illa. Com a conseqüència d'aquest rosari de desgràcies l'opinió pública mallorquina ha deixat de veure els incendis forestals com a notícies llunyanes de recòndits racons. L'administració (Govern Balear, Consell i ajuntaments) i el caramull d'organismes i empreses públiques amb responsabilitats sobre els incendis forestals afirmen que posen els mitjans necessaris per aturar la plaga, i és cert que fan inversions importants en avions i noves tecnologies per apagar els focs; però les causes i les mans que els provoquen segueixen actives i fan que ecologistes, sindicats, voluntaris i distintes entitats ciutadanes critiquin les mesures de l'administració com a insuficients alhora que en proposen d'altres. Si la cremadissa preocupa a Palma o Calvià, a Artà fa por; més encara si pensam com és de forta i continuada la sequera i que en alguns llocs com Sa Vinyassa, Es Racó o els voltants de l'abocador de Capdepera ja fa 3 o 4 anys del darrer foc, el càrritx ha renascut i ja està madur, a punt de prendre.

Base d'avionetes Dromadair a Sa Canova

El dispositiu contraincendis

El dispositiu per impedir el desastre és important. El pressupost de la Conselleria d'Agricultura dedicat a la prevenció i extinció d'incendis ha pasat de 340 milions de pts del 93 a 680 per a enguany.

Aire

S'han incrementat els mitjans aeris. El parc consta d'un hidroavió Canadair amb una capacitat de 8.000 llitres, amb base a

Pollença; 6 avions Dromadair (2 d'Icona a Son Bonet, 2 a Sa Canova, i 2 més a Eivissa), amb una capacitat de càrrega de 2.500 litres cada un; i un helicòpter capaç de transportar una brigada forestal, i també adaptable per abocar 430 llitres. Quanta menys capacitat tenen, més exactes són.

L'altra novetat és l'avió Optica, que vola a molt poca velocitat (80-100 km/h). Aquest estrany aparell de doble cua i una mena de bolla transparent, porta un potent sistema òptic capaç de detectar els més

NECESITA USTED UN SEGURO?
ECESITA INFORMACIÓN DE LOS SEGUROS QUE HAY EN EL MERCADO?
ECESITA AMPLIAR LOS QUE YA TIENE CONTRATADOS?

**CATALINA
TH. BONNÍN**

PROFESIONAL TITULADO, QUE SIN NINGUN COSTE ADICIONAL, LE OFRECERA ASESORAMIENTO PROFESIONAL GARANTIZADO E IMPARCIAL QUE, SIN ESTAR VINCULADO A NINGUNA COMPAÑIA DE SEGUROS (PARA NO PERDER LA OBJETIVIDAD), LE ACONSEJERA LO QUE ES MEJOR Y MAS ADECUADO PARA USTED.

LE FACILITAMOS ASESORAMIENTO Y PRESUPUESTO SIN COMPROMISO SOBRE CUALQUIER SEGURO

CORREDOR DE SEGUROS INSCRITO EN EL REGISTRO DE LA DERECCION GENERAL DE SEGUROS.

carrer Quatre Cantons, 5 (07570 - Artà) - Tel. 83 60 22 - Fax. 83 60 85

Vista des del campament dels soldats: la desertització que ens amenaça

petits incendis, llur evolució, i alertar de qualsevol moviment sospitosos als boscs i garrigues. Les imatges d'alta resolució que pren (fins i tot matrícules de cotxes, cares, etc.), es transmeten en temps real, instantàniament, a una central que coordina tot el dispositiu de detecció. Cada dia està 5 hores enlairat amb horaris i rutes irregulars.

Al primer senyal d'alarma surt un Dromadair carregat des de la base més a prop, (Sa Canova), i comencen les tasques d'extinció. Els àngels de la guarda estan en servei des de principis de maig a finals de setembre.

Fins avui 20 de juliol, quan escrivim aquest informe, l'únic foc greu ha estat el de La Trapa. Jordi Casesnoves, cap de premsa de la Conselleria, explica aquell fracàs perquè segons ell «A La Trapa hi va haver 3 incendis. Apagàrem el primer el 30 de maig, i l'endemà dia 1 de juny, dues hores després d'anar-se'n la brigada, van tornar a pegar foc, sobre les 20:00; a un femeter a prop en varen calar un altre. Els avions no podien volar de nit i, per desgràcia, al matí següent va entrar una boira que els va impedir treballar fins al mig dia, quan ja era massa tard. Però això no vol dir que els avions no serveixin, estam apagant una mitjana de 6-8 petits incendis diaris, de menys d'una hectàrea, que no s'estenen perquè els detectam a temps quan encara són fàcils d'apagar amb els mitjans que tenim».

Terra

A la península d'Artà hi ha un vigilant

mòbil i 3 punts de vigilància fixos: Es Racò, Sant Jordi i Sa Tudossa, a cadascun dels quals dos vigilants fan tornos diaris. També vigilen un agent forestal, un guarda jurat i la policia municipal. De les tasques d'extinció se n'ocupa una brigada de SEFOBASA (8-9 persones), i els bombers del SERPREISAL (4-5 bombers, una tanqueta i un camió cisterna, reforçats per 2 bombers més amb una altra tanqueta). El Servei de Protecció Civil té una brigada de 10 voluntaris amb base a Son Servera, dedicada a tasques auxiliars. En total una trentena de persones a les quals en cas d'incendi cal afegir la policia municipal i la Guàrdia Civil local. La coordinació de les forces correspon al batle o al regidor en què delegui.

El dispositiu està inserit dins un Pla de prevenció i extinció d'incendis a la Comarca d'Artà que es va posar en marxa el 1991 i que fins ara ha donat prioritat a assegurar els camins d'accés a la muntanya, i que ha establert una xarxa d'aljubs (10) per tota la zona per assegurar el subministrament d'aigua als vehicles d'extinció. Dins del mateix pla s'ha obert la pista d'aterratge de Sa Canova i la base de Sa Clota on pot aterrar l'helicòpter.

Una altra de les inversions importants de la Conselleria ha estat un vehicle-oficina que centralitza totes les comunicacions i serveix de lloc de comandament i coordinació.

Les crítiques i propostes

El que hi ha en servei no és poc; però les raons i les mans que fins ara han cremat

any rere any les muntanyes artanques segueixen en bona mida ben igual. A rel dels incendis de Na Burguesa un grup d'entitats (CC.OO., Societat d'Història Natural, Associació d'Amics dels Parcs, Federació d'AA.VV., GOOB, Greenpeace i INESE) l'any passat presentaren a la Conselleria d'Agricultura un escrit que recollia un seguit d'iniciatives que pretenia arribar més enllà, actuar sobre els problemes de fons dels incendis forestals.

El document planteja dos tipus de mesures, preventives i de gestió, algunes proposades des de fa anys:

Preventives

1.- Eliminació de les autoritzacions per a «focs controlats». Segons el firmants «aquesta pràctica va en contra de qualsevol pla de protecció del sòl, regeneració de la vegetació i la fauna, i a la vegada és causa de nombrosos incendis».

2.- Prohibició de cremar rostoll (el decret sobre prevenció d'incendis d'enguany per primera vegada especifica que és necessària una autorització de la Conselleria per realitzar focs en terrenys agrícoles), per criteris similars als del punt anterior.

3.- Prohibició de pasturar les zones cremades durant un període de 25 anys. Tradicionalment la raó principal dels focs a la nostra comarca. Si es prohibís aquesta pastura s'aconseguiria, per una part, afavorir la vegetació arbòria i arbustiva, impossible si se manté la pressió del bestiar.

4.- Potenciar la recuperació del bosc autòcton (alzines i ullastres) molt més resistent al foc que el pinar.

5.- Investigació per part de les administracions públiques del mòbil que ha empès els autors dels incendis provocats, que en el cas d'Artà tothom associa a les pastures.

6.- Inclusió de l'incendi forestal com a delictes al Codi penal. Aquesta mesura ja l'han recollida els ministeris d'Agricultura i Justícia (fins a 25 anys de presó per a un responsable d'incendi).

7.- Campanyes informatives a fi de modificar pràctiques de risc. Generals per a tota la població i adreçades a modificar un seguit d'hàbits que solen causar incendis (llançar llosques des dels cotxes, fer focs al camp...), i també específiques, dirigides a sectors concrets: pagesos, adolescents, escolars, etc.

8.- Campanyes de conscienciació

ciutadana sobre les nefastes conseqüències ambientals, econòmiques, paisagístiques i socials dels incendis forestals. El foc no beneficia ningú encara que hi ha qui no s'ho acaba de creure. Suposa la destrucció dels ecosistemes, redueix substancialment la seva riquesa ambiental i la capacitat productiva del territori (pèrdua de fertilitat, erosió), pot alterar localment el clima. Els incendis emeten la tercera part del CO₂ que arriba a l'atmosfera per causes humanes, i augmenta l'efecte hivernacle i l'encalament del planeta. La degradació del paisatge suposa una greu pèrdua de l'interès turístic de Mallorca.

9.- Clausurar els abocadors situats en zones forestals. (En el nostre cas els abocadors de Capdepera i el forn de Can Canals són dos perills continus).

Tasques de gestió

1.- Elaboració d'una llei d'Espais Forestals de les Illes Balears. L'actual legislació forestal, la Ley de Montes, data de 1957, està adreçada bàsicament a la producció de fusta i no contempla el nous usos socials que dels espais forestals reclama la societat actual. Tampoc no valora el paper ecològic dels boscos mediterranis com a retenció de sòls, reguladors hídrics i funció paisagística. És fonamental que la Conselleria d'Agricultura elabori una llei d'Espais Forestals de les Illes Balears que tenguin en compte tots aquests criteris i reculli el canvi de l'ús del territori. Una vegada aprovada, se'n derivaran les normatives específiques sobre incendis, tasques forestals, etc.

2.- Faixes auxiliars als camins i carreteres. Un nombre elevat d'incendis es produeixen prop de camins i carreteres. Seria convenient que es fomentassin tasques forestals adreçades a llevar la vegetació que més fàcilment pren (piròfites), com les estepes, càrritx o fanàs, i deixar totes les altres o sembrar-ne de noves (atzeroleres, nesplers, figueres, figueres de moro, lledoners, etc.). S'ha d'abandonar la idea de «fer net» el sotabosc i emprar herbicides. CC.OO. planteja que aquestes i altres tasques han de ser subvencionades al 100% perquè siguin accessibles a pagesos que viuen de les seves finques perquè això podria suposar la revitalització de certes finques forestals que avui en dia no tenen sortida, moltes d'elles gestionades per petites empreses familiars.

3.- Faixes verdes, similars a les anteriors, i alternatives als tallafocs, que han demostrat que no serveixen per aturar el foc, provoquen erosió i l'aparició d'espècies piròfites. En aquest sentit proposen repoblar els actuals tallafocs amb espècies resistents al foc com les mencionades, i aprofitar els xaragalls i comellars per afavorir la presència d'alzines, arboceres, murtes, garganyers,

Consideren fonamental disposar de mitjans aeris durant tot l'any ja que també es produeixen focs durant la primavera i la tardor

7.- El Voluntariat. Encara que la professionalitat ha de ser un dels eixos de la lluita contra els incendis forestals, avui tothom defensa que per moltes raons és bo tenir la col·laboració de voluntaris, amb la formació necessària i una

Comellar dins Es Verger. Fa deu anys era pinar clos.

polls, oms, etc.

4.- Plans Comarcals d'Incendis. A Artà ja n'hi ha un, però manca revisió, continuïtat, seguiment...

5.- Tasques de vigilància: es necessita més personal, millors condicions de feina, més punts de vigilància.

6.- Feines d'extinció: ben igual, es necessiten més agents forestals, més brigades. Balears és l'autonomia que té menys personal. També plantegen la necessitat d'implicar la població de les àrees rurals.

organització que faci la seva tasca eficaç i segura.

8.- La formació. Per raons d'eficàcia i seguretat és imprescindible la formació i professionalització dels treballadors que intervenguin en tasques de vigilància, com d'extinció i recuperació de zones cremades. Demanen la creació d'un cos d'agents forestals.

Els voluntaris

Després dels incendis del 90, 91 i 92 alguns veïns de la foravila d'Artà que van

ESTANC CAN CABRER caça i pesca

Pau Cabrer Mestre
Ant. Blanes, 30 tel. 83 60 94 - Artà

veure el foc de prop van començar a plantejar la possibilitat d'organitzar un grup de voluntaris a Artà, encara que la ideana es va concretar en res. A Capdepera funciona des de fa temps un grup que ara diferents entitats volen promocionar. Els grups de voluntaris que han tenguut molta importància en els incendis d'aquest estiu a la Comunitat Valenciana i Catalunya, es van fer notar a Mallorca sobretot a partir dels incendis dels darrers anys a na Burguesa. A Calvià els «Amics de na Burguesa» són més de 300, que s'han organitzat formant una Agrupació Municipal. «També estudiaren la possibilitat de constituir-se com associació», ens va dir Mané Campos, regidor delegat de Participació Ciutadana de Calvià, «tenen una Assemblea, que eligeix 10 representats que formen el Consell Coordinador amb un tècnic municipal i un regidor delegat pel batle. Els voluntaris s'han constituït en un Grup de Prompte Auxili, una figura que apareix a la llei d'incendis forestals i ha accedit a una sèrie de subvencions del govern central: vehicles i material contraincendis».

La via que han obert els voluntaris de Calvià, (a Andratx hi ha un altre grup), pot ser un exemple vàlid de com canalitzar i fer costat a la participació i implicació dels veïns en els problemes públics (també tenen aprovat un reglament de participació ciutadana com el que el batle anuncia per Artà), però no és l'única. A Son Servera funciona una altra brigada de voluntaris, que depenen del Servei de Protecció Civil que dirigeix Eduard Vellibre. Tenen un vehicle i cobreixen els municipis de la península d'Artà, Manacor, Petra i Sant Joan.

El batle, responsable de les tasques d'extinció

En cas d'incendi Miquel Pastor ha de dirigir el següent personal: els tècnics de la Conselleria d'Agricultura, l'agent forestal, Bombers del SERPREISAL, Brigades de SEFOBASA, Guàrdia Civil, Policia Municipal, Protecció Civil, voluntaris i a vegades fins i tot l'exèrcit. No és poca feina. «Fins ara amb el sistema de comunicacions de l'Ajuntament la coordinació era molt difícil. Ara he sentit dir que el nou centre de comandament de la Conselleria d'Agricultura ha funcionat millor a La Trapa. Esperem que no ens calgui provar-lo. El què és cert és que hi ha una gran dispersió d'organismes i són difícils d'organitzar».

Del pla contra incendis de la comarca en té una valoració positiva «és va fer molta feina i es van invertir doblers en la xarxa de dipòsits, millora de camins d'accés a la muntanya i tallafocs a les voreres de camins sobretot», però reconeix que desconeix com es duen les tasques de manteniment. Es mostra escèptic sobre la crítica que més a dalt fan les entitats ciutadanes sobre els tallafocs i la proposta de faixes verdes, al temps que reconeix «si els tallafocs no es mantenen eixermats, és cert que no serveixen de res».

Pastor confirma que la revisió i

Entre les mesures preventives que l'Ajuntament intenta dur endavant n'hi ha de novedoses, «Ara intentam que al programa 5B s'incloguin treballs de protecció ambiental (repoblació i reforestació, vigilància etc.) que siguin fets per pagesos. Pretenem que així tenguin una nova font d'ingressos perquè el camp avui no dona per viure. Volem que no es despobli la foravila, que a la muntanya col.laborin en la vigilància, que hi hagi més gent i més hores; recollir els seus coneixements del medi i implicar-los en la gestió ambiental perquè no vegin la protecció del medi com a contrària als

Sa Serra. La zona de l'esquerra es va cremar fa uns vint anys. No fa tant un altre foc afectà la part de la dreta. Ja no hi neixen pins.

seguiment del pla comarcal és prou mins. «Després del darrer gran foc de l'Alqueria Vella vàrem tenir una reunió amb la Conselleria i com és lògic hi havia una evident sensació de fracàs. La conclusió a què arribàrem és que quan coincideixen certes condicions atmosfèriques com sequera, els forts vents que arriben normalment a final d'agost, mala mar... etc, serà sempre impossible aturar un foc per poc que prengui força. Es va quedar que l'únic que es podia fer era coordinar-se amb els serveis meteorològics per preveure aquest dies, posar el dispositiu en màxima alerta i controlar la gent de què es tenguin sospites. El foc una vegada que arranca en aquestes condicions no el paren ni tallafocs, ni carreteres ni res. Cal ser realistes, el conrament està en gran mesura abandonat i el foc, si bufa el vent fort, també passa per damunt».

seus interessos».

De la possibilitat d'organitzar un grup de voluntaris a Artà és prou escèptic, «Varen venir dues persones a parlar-ne un pic, però no han tornat. Cada vegada que hi ha foc és cert que hi ha alguns voluntaris que col.laboren; però nosaltres som un ajuntament petit, amb poc recursos i no tenim infraestructura ni capacitat per fer un muntatge com el de Calvià. Ara bé, si hi ha un grup de gent que s'organitza, per nosaltres encantats, els donarem tota l'ajuda que poguem, però el grup no el pot crear l'Ajuntament».

Les idees rares

Entre els pagesos està molt estesa la idea que «hi ha foc d'ençà que hi ha ICONA», «no apaguen els focs perquè no utilitzen els sistemes que sempre han anat

bé», «Més valdria que els diners que costen els avions els dedicassin a netejar la garriga i així no hi hauria foc». Són idees de tertúlia de cafè que no entren a les arrels més profundes que podrien explicar el fenomen.

Per a Joan Amorós, Barrines, guarda jurat i pagès de tota la vida, els motius són uns altres. «Avui no és com en temps primer. La garriga ha canviat tant que certes idees d'abans no serveixen per aplicar ara. Primer hi havia molta gent que treballava dins el bosc, i es menava net. Hi havia bestiar que hi pasturava: egües, bous... A ningú no se li hagués ocorregut pegar foc a la garriga perquè a dins hi havia persones humanes i bestiar. Avui això no hi és. Pegar foc, per a alguns incapaços de comprendre el mal que fan, és una manera de fer net sense gaire perjudici».

Relata quines són aquelles feines que abans s'hi feien i que ara han desaparegut: carboners que feien sitges, calciners que coïen calç, llenyaters que feien llenya prima per als forns i les teuleres... Hi havia guardes de d'animals, egües fonamentalment, que s'alimentaven de càrritx i també contribuïen de forma decisiva a mantenir net el bosc.

«Hi ha massa brutor dins els pinars», diuen també els pagesos. I convendria analitzar aquesta idea de «brutor». Es refereixen al sotabosc. Per a ells és la causa principal de la virulència dels incendis, allò que fa que hi hagi molta flama, que s'estengui vertiginosament i que no sigui fàcil ni acostar-s'hi, ni apagar-lo. A més d'això és també la capa imprescindible per a la regeneració del bosc, idea que els pagesos no solen

Pinar amenaçat

compartir.

En Joan Amorós té una experiència fresca. «Fins fa pocs anys jo tenia tres egües que pasturaven a la garriga i la menaven ben neta. Jo podia passar per on volgués amb la moto, aprofitant els carreranyes que feien les egües, i de fet per anar a les ovelles, adreçava per allà. Fa quatre anys que les vaig llevar i ara ja no en poden passar. Les carritxeres ho tapen tot».

Per a ell no és cert que els animals només es puguin alimentar de càrritx quan és tendre. «Si les egües no en trobaven de tendre, atacaven les carritxeres granades. Arrabassaven les fulles i se'n menjaven el tros blanc d'abaix, o les potonejaven fins que les esfilagarsaven

per poder-se-les menjar. Ho aprofitaven tot, i ho mantenien net. I femaven la muntanya, amb la qual cosa s'afavoria el creixement de nova vegetació».

Si de forma permanent hi havia al bosc brigades de gent que feia llenya per vendre o per fer carbó; que recollia la prima per als forns de calç, per a tots els forns del poble, per a totes les teuleres; si hi havia cercadors de reina; si hi havia bestiar que controlava la proliferació de carritxeres... aleshores és ben fàcil d'entendre per què la garriga no és com era i per què si avui un incendi comença, és tan difícil d'extingir.

En un estiu tan sec com l'actual, les condicions objectives de perill es multipliquen i aquesta és la por que es té.

Última hora

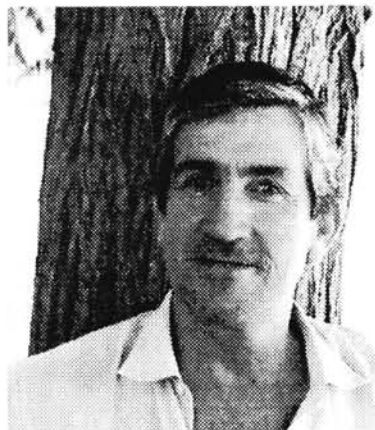
Incendi a Xiclai

Sobre les 11:25 hores de dijous dia 28 de juliol es va declarar un incendi a Xiclai, dins el terme de Son Servera, en una zona de cultiu abandonat. La ràpida intervenció de les forces d'extinció (els parcs d'Artà i Manacor del SERPREISAL, un Canadair, quatre avionetes, un helicòpter i tres brigades de SEFOBASA) permeteren que sobre les 13:00 el foc quedàs controlat.

En total cremaren poc més de tres hectàrees, sense que s'afectàs zona d'arbres. A la foto veim un moment de l'extinció.

Com ha canviat el bosc en relació al perill d'incendi?

Gabriel Vaquer Amorós

Abans es feien molts petits socorrats, cosa que ara pràcticament no es fa. És preparava bé el terreny fent un cordó net a base de contrafocs i quan trobaves un dia que t'agradava, sense gens d'aire, li prenies foc. Mai eres tot sol, sempre procuraves ser un parell d'homes per tal d'assegurar que el foc no et passàs. No se'n cremava cap ni un de pinar! sempre se l'aturava abans, ara allà on hi pinar hi ha foc. Des que som garriguer n'he vists molts de focs i estic segur que no és el pagès el qui les pega, sempre és el més perjudicat. És veritat que la muntanya està més bruta que mai, però el foc no s'encén tot sol.

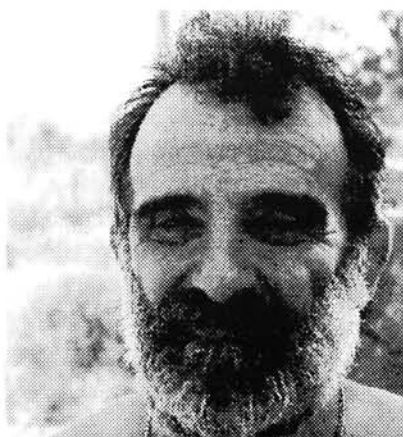
Sebastià Matamalas Pascual

La muntanya està molt més bruta que abans, el càrritx i les gatoves són les bombes de les nostres muntanyes. Quasi ningú ja hi té egües mollades, que eren les que mantenien les muntanyes netes. Els tractors i la maquinària han fet que aquest bestiar no tenguí cap sortida comercial. Ningú esmotxa els pins i les branques pengen fins en terra. Abans quan s'havien acabat les messes de sembrar molta gent del camp es feia el jornal a la muntanya. Per cada persona que anava a en Ferrutx per Son Fortè, ara són més de 40, i això fa que aquests dies d'estiu, l'amo no estigui gens tranquil.

Miquel Gili Carbonell

Tota la vida he anat de llenya, vaig tenir la serradora més de 40 anys. Tallàvem pins i compràvem els arrebaers d'arboçer i mata que ens duïen a vendre. Era un negoci que just donava per viure. Bona part de la llenya la veníem a Artà mateix i altra a les perles de Manacor. A Artà embarcaven postetes de pi cap a València, on s'aprofitaven per construir caixons per exportar cebes. Amb el boom de l'obra de pauma ens dedicàrem a fer caixons per embalar les senalletes. Tot això naturalment feia que la muntanya estigués molt més neta perquè fins i tot les rames s'aprofitaven, i no com ara que es deixen a terra i augmenten el risc d'incendi.

Jeroni Ginard Esteva

A la teulera encara cremam retalladures de pi que ens duen de Manacor i que segurament provenen dels pins de les nostres muntanyes, pens que encara és més rendible que no el gasoil. Els incendis d'ara són molt més virulents. Pens que la majoria són provocats pels mateixos pagesos per tal d'aconseguir càrritx tendre per al bestiar. Salvant poques excepcions els resulta més rendible tenir el bestiar a lloure per la muntanya que no sembrar les terres. Els senyors tenen les propietats, però no les exploten com ho feien abans quan la gent pobre hi trobava un mitjà per malviure a força de demanar almoïna.

Pere Ginard Cantó

He fet de garriguer més de 20 anys i segons el meu entendre els sistemes que ara s'usen per apagar els focs no funcionen. Sempre havíem apagat el foc amb un tallafocs, això sí que era efectiu! Ara pareix que no se'n volen fer, no entenc de cap manera com amb la maquinària que hi ha avui en dia no se'n puguin fer amb totes les garanties del món. Fa uns anys vaig sentir dir a un bomber que no hi havia pressa per apagar el foc, que les hores de nit es pagaven doble, ho vaig trobar molt llastimós. És veritat que ara la muntanya està molt més bruta, pareix que es subvencioni perquè es faci garriga.

Guillem Ferragut Alcina

Fins devers l'any 70 vaig fer forns de calç, però amb l'arribada del portland es va aturar la demanda i ho deixàrem anar. La muntanya havia d'estar neta per força. Cada 10 o 12 anys repetíem el forn, solíem renovar-li l'olla, i foc s'ha dit! Empràvem uns 3000 feixos de llenya a cada forn, etsecàvem els pins i les alzines i fèiem tota la llenya dels baixos. A vegades estiràvem un cable amb un ternal i davallàvem els feixos amb unes corrioies de dalt de la muntanya. Mai es podien pegar focs grossos perquè sempre hi havia un rotlo net on es podia aturar. La llenya sempre era jove i per això també s'hi feien més esclatangs.

«L'instant transparent»

Divendres dia 8 de juliol va ser presentat al saló d'actes de la Residència i amb l'assistència d'un nombre públic, el llibre de poemes «L'instant transparent», original del poeta llorenç Lluís Massanet Galmés. Es tracta del seu tercer llibre de poemes i ha estat publicat per Sa Nostra a la col·lecció El Turó, dedicada a joves poetes.

Va obrir l'acte Montserrat Santandreu, regidor de Cultura, que felicità l'autor i presentà Miquel Angel Riera, director de la col·lecció i convidat a parlar sobre l'obra del jove poeta.

Miquel A. Riera va partir de la seva pròpia experiència per explicar com era d'important que els poetes que comencen puguin disposar d'una col·lecció on publicar els seus primers llibres. Fa referència a l'evolució de Massanet des d'un primer recull hermètic a aquest tercer ja més madur, ja més amarat de vivència humana. Va cridar la seva atenció sobre el pròleg, del mateix autor dels poemes, en què definia la seva poètica. La capacitat de la paraula de convertir en sensible l'experiència sensorial, d'obrir significats que la reflexió del poeta descobreix i explica amb el seu verb, defineixen segons

Lluís Massanet durant la seva intervenció. L'acompanyen a la taula Montserrat Santandreu i Miquel Angel Riera.

ell, i segons es manifesta en l'obra de Massanet, la dimensió màgica del llenguatge poètic.

Lluís Massanet, després d'agrair als presents la gentilesa d'acompanyar-lo, va parlar sobre el significat del títol del llibre, triat una mica a l'atzar però que sintetitza el significat dels poemes que inclou, poemes fets entre els darrers cinc anys. Revelà que el paisatge d'Artà i de la

Colònia tenen per a ell una dimensió mítica, perquè no de bades hi va viure els set primers anys de la seva vida i aquest fet els ha permès entrar dins l'aurèola d'espai ancestral capaç de guarir, pel retorn a les arrels, les inclemències del temps vital.

Acabà l'acte Pep Tosar, amic de Lluís Massanet amb qui ha treballat molt sovint, recitant un dels poemes de l'aplec.

Conveni Sa Nostra-Ajuntament

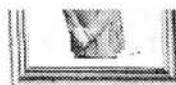
Dimarts dia 19 de juliol es va signar al saló d'actes de l'Ajuntament d'Artà un conveni de col·laboració entre Sa Nostra, la Caixa de Balears, i l'Ajuntament. Firmaren el conveni (moment que es recull a la fotografia) el President de la caixa don Joan Forcades i el Batle Miquel Pastor.

El conveni és per a l'edició d'una guia de visita en quatre idiomes al poblat talaiòtic de Ses Païsses que s'inclou dins el Programa d'Interpretació del Municipi d'Artà, que impulsa l'Ajuntament i que serà un dels eixos en què es traduirà l'ajuda de l'OTI sol·licitada del programa 5-B. Sa Nostra aporta un milió de pessetes i l'Ajuntament s'ocuparà dels aspectes de contingut i edició. Tant el Batle Sr. Pastor com el Sr. Forcades expressaren la seva satisfacció per treballar conjuntament en iniciatives d'aquest tipus, encaminades a la potenciació econòmica i social de la població. Essent com és una obra en col·laboració, no es descarta que es puguin continuar les ajudes en un futur immediat per tal d'assegurar que els objectius que

es pretenen amb aquesta revitalització de Ses Païsses s'arribin a aconseguir de forma plena.

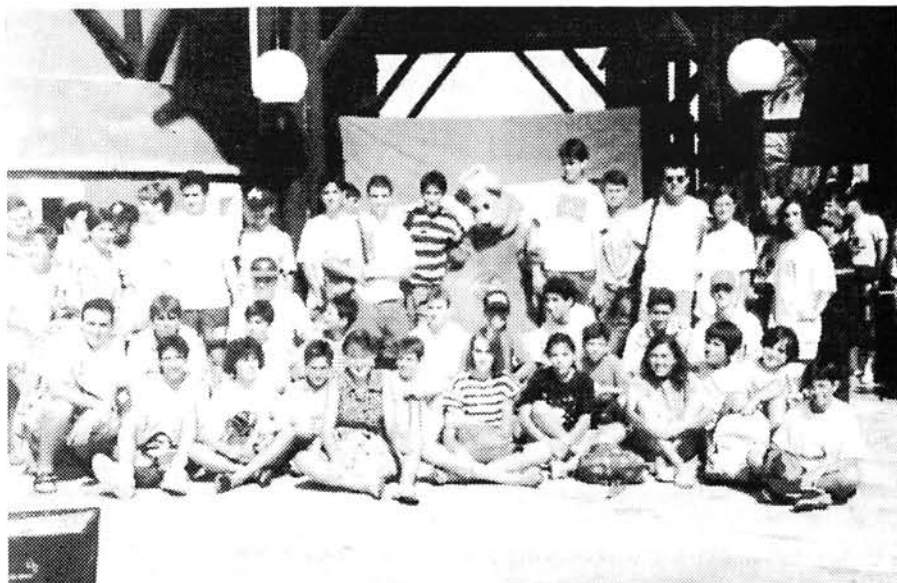
A l'acte hi assistiren també don Francesc Ribas, Cap de l'Obra Social, a més dels

delegats de zona de Manacor, del d'Artà, Sr. P. Moll i la regidora F. Piris, que havia negociat la col·laboració, com a membre del Consell d'Administració que era en el moment en què es tramità l'ajuda.

Banda de Música, visita a «Aquacity»

El passat diumenge dia 10 de juliol, la immensa majoria de músics joves de la Banda de Música d'Artà gaudiren d'una diada ben refrescant. En un autocar facilitat per l'Ajuntament i acompanyats d'un grup de monitors, es desplaçaren a les instal·lacions aquàtiques d'«Aquacity», al terme de Lluçmajor. De les onze del matí fins prop de les sis de l'horabaixa jugaren i es banyaren tant com volgueren fins al punt que, a la tornada, durant tot el camí no en sentiren xerrar cap a causa de l'esgotament que els produí tan intensa excursió. Aquesta activitat s'organitzà per complaure una petició que els mateixos músics joves havien fet a la directiva de la Banda.

L'expedició de músics joves a «Aquacity»

Tasta de vins dirigida

Dins el programa d'actes de les festes d'enguany s'hi torna a incloure la Tasta de Vins que l'any passat s'havia deixat de fer per respectar la campanya de prevenció de l'alcoholisme. Segons el regidor de Festes, enguany la Comissió l'ha tornada a organitzar amb el vist-i-plau de l'Àrea de Sanitat de l'Ajuntament ja que «el que es pretén, en realitat, no és fomentar la beguda, sinó aprendre a apreciar el valor dels nostres vins i donar a conèixer les seves variants i els distints processos d'elaboració». De fet, «enguany la tasta serà dirigida per una enòloga reconeguda, Pilar Oliver, filla del guardonat vinater Miquel Oliver. A la vegada que comptarem amb les millors bodegues de Mallorca, també han estat convidats a presentar els seus vins diferents particulars de la comarca que acostumen a fer-ne cada any així com també han estat invitats a l'acte els bars i restaurants d'Artà perquè els puguin conèixer donat el negoci que regeixen». La Tasta de Vins serà demà diumenge dia 31 a les 12:30 hores als jardins de Na Batlessa.

Joan Matamalas, pel·lícula

El jove actor artanenc Joan Matamalas, des Colmado com li agrada que l'anomenin per aquí, es traslladà un llarg cap de setmana a Barcelona per treballar en una pel·lícula del director català Ventura Pons. Es tracta de l'adaptació cinematogràfica d'alguns dels relats del llibre de Quim Monzó El perquè de tot plegat, en un dels quals esdevé

protagonista. Recordem que en Joan actualment fa vacances per Artà i que en el mes de setembre reprendrà la gira arreu de la península amb la companyia del Teatre Lliure per continuar representant Las bodas de Fígaro, versió castellana de la que la Companyia va representar amb tant d'èxit a Catalunya i a Mallorca fa uns anys.

Gairebé un naufragi

A la processó nàutica que s'organitza a Cala Rajada en ocasió de les festes del Carme va estar a punt de produir-se una catàstrofe quan una de les barques que hi participava, carregada com és habitual d'al.lots, va encallar a les roques de davant Es Coconar. La mica de temps que feia no va permetre més que intentar salvar els passatgers, ja que la barca, finalment, va fer ull. D'entre els nins que es veren afectats per cops o pues d'eriçó, hem de registrar els germanets Maria Antònia i Pere Riera Ribot, que poc a poc es recuperen de l'esglai i de les petites contusions i ferides.

VI Festival Antoni Lliteras

Diumenge dia 18 es va iniciar el VI Festival de Música Clàssica Antoni Lliteras que enguany estrena l'advocació del músic artanenc del s. XVII. El primer dels concerts va tenir lloc a l'Església Parroquial on hi actuà la Jove Orquestra Simfònica de les Balears, que produí una boníssima impressió entre el nombrós públic assistent.

El divendres dia 22, a l'església del Convent hi va actuar Jean Pierre Rampal, amb Claudi Arimany i Daniel Roi, en el que segurament serà el concert estel·lar de la present edició. El prestigi del flautista francès va motivar la massiva presència d'aficionats en el concert, que va satisfer els assistents tot i la desagradable avaria elèctrica que causà la interrupció, just al final, de la darrera peça. Amb tot, els aplaudiments, tant al final de la primera part, com a l'impensat acabatall, donaren fe de l'admiració dels melòmans vers un dels indiscutibles mestres mundials.

Carta a la Redacció:

Apreciats compnys:

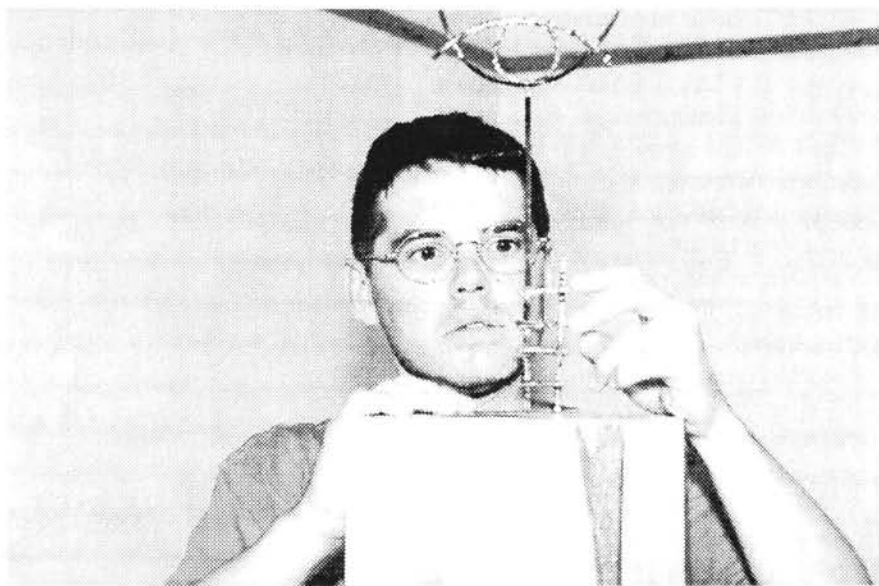
En nom propi i en el de la Revista "Mel i Sucre" vos vull felicitar per haver arribat a aquesta fita, el núm. 500, i especialment sabent l'esforç que suposa el fet de treure cada revista. Només de la constància i la feina en surt el profit, i voltros ho demostrau.

Per a molts d'anys

Gracià Sánchez i Font
Revista "Mel i Sucre"
Sant Joan

Jaume Falconer

L'escultor i dissenyador algaidí Jaume Falconer serà l'artista que enguany ocuparà les sales d'exposicions de Na Batlessa durant les festes de Sant Salvador. El disseny de les camisetes de les festes no són sinó la reproducció impresa de les formes escultòriques que es podran veure a Na Batlessa amb el títol genèric de Blau. Es tracta de vint escultures amb els seus corresponents esbossos que reproduïxen formes que ben segur que resultaran familiars als espectadors. Del disseny del programa de festes i dels cartells també n'és en part culpable i, segons ha manifestat a Bellpuig, tot i que la inauguració de l'exposició no és fins avui dissabte, per a ell ha estat un plaer poder treballar i exposar al nostre poble durant les festes patronals.

Jaume Falconer col·locant una de les escultures que presenta a Na Batlessa

AUTOS MORA, C.B. SERVEI OFICIAL OPEL-GM NOVA DIRECCIÓ

També vehicles d'ocasió

Recanvis i accessoris originals en oferta

del 15 de març al 15 de juny 1994 en :

manteniment, seguretat, refrigeració i electricitat.

Avinguda Costa i Llobera, 55. Artà. Tel. 83 53 16

Ses Païsses

Aquest estiu s'han començat a concretar les idees de posar en ús turístico-cultural el poblat talaiòtic de Ses Païsses. En anys anteriors s'havia posat una tanca metàl·lica, s'havia netejat el recinte i s'havia fet una senyalització des de les distintes carreteres. A partir d'aquí les ajudes de la Conselleria s'havien aturat i s'estava per la darrera fase que consisteix en una senyalització interior, l'establiment d'un circuit de visita, l'edició d'una guia i la posada d'una persona que en dugués el manteniment i la vigilància.

Aquest estiu tot això s'ha començat, d'una forma experimental, per poder-ne fer una avaluació a final d'estiu. Actualment l'accés al recinte té un horari i no és gratuït (encara que sí per als artanencs). S'està a punt d'editar la guia, que s'editarà en quatre idiomes (català, castellà, anglès i alemany) i que anirà profusament il·lustrada amb fotografies d'Agustí Torres i texts explicatius i croquis de distints especialistes. També inclourà un plànol del nucli d'Artà on s'hi indiquen altres llocs d'interès turístic, els serveis públics i també s'hi fa constar tota una sèrie de serveis comercials per tal d'incitar els visitants del talaiot a completar el recorregut per dins el poble i altres punts d'interès.

Aquesta és una actuació pilot dins un pla més ampli que s'espera que pugui obtenir ajudes del programa 5-B i que consisteix bàsicament en la promoció del turisme cultural i l'increment dels visitants al nucli d'Artà que suposin el complement econòmic necessari per revitalitzar l'economia del municipi, sempre dins una línia de creixement sostenible i de respecte per al medi ambient tant natural com cultural.

En els primer quinze dies de funcionament de l'experiència, s'ha enregistrat una afluència mitjana de 60 persones. Això fa preveure que després de la difusió de la guia i d'una promoció

publicitària, el nombre de visitants pugui resultar suficient per mantenir la vigilància del recinte, reeditar les guies i per invertir en la rehabilitació i noves excavacions.

Tot ajudarà a fer que el monument cobri una importància que mereix i que, al seu redòs i d'altres, l'economia artanenca disposi d'una via de creixement.

CONSULTORI MÈDIC

Clínic Artà

**c/ Clutat, 39 - tel. 83 62 37
07570 - Artà**

**MEDICINA GENERAL
REUMATOLOGIA
CIRURGIA
DIETÈTICA
REVISIONS MÈDIQUES GENERALS (cheques)
GINECOLOGIA
PEDIATRIA
CERTIFICATS carnets d'armes
i de conduir**

Acampades:

Na Caragol 94

Durant la setmana del 11 al 16 de juliol Sa Duaia es convertí per uns dies en un plató on un grup de 45 actors i actrius gaudiren d'un setmana de d'esbargiment. Pirates, vaquers, aventurers i personatges de ciència ficció serviren per crear un món d'il·lusió i fantasia en uns alumnes que havien acabat recentment el curs d'art dramàtic. En Gabriel, Na Margalida, en Jaume i na Bel coproduïren totes les pel·lícules i s'encarregaren que tots i cada un el personatges tengués un bon coloret i no necessitàs maquillatge. Dotze experimentats directors, especialitzats en els gèneres més variats acabaren de donar les darreres pinzellades. L'APA de na Caragol, productora de les filmacions, conjuntament amb les altres associacions de pares, procurà en tot moment aportar la infraestructura necessària i que els plànols i les seqüències es rodassin segons els guions prevists.

Sant Bonaventura

Cobrint el tercer torn de les acampades a Sa Duaia, 33 nins i nines del C. Sant Bonaventura, per primera vegada, moraren pels paratges quasi salvatges d'aquell indret.

Des del dia 17 al 23 disfrutaren de veritat tant de les activitats i de la mar com també del menjar. De les activitats foren les encarregades les professores Pilar i Mª Antònia ajudades per Lluís, Margalida, Sara, Francisco, Irene, Teresa, Estrella i Cristina. De la cuina s'encarregaren na Maria Pastor, en Climent i na Maria Font. Na Balbina en fou l'estafeta. Juntament amb els nins i les nines els/les podeu veure a la foto.

La directiva de l'APA, tingué un detall molt agraït per tots i totes. Regalà als acampats i a les acampades una camiseta amb un dibuix a quatre colors al·lusiu a

Alumnes de Na Caragol que anaren d'acampada a Sa Duaia.

aquesta activitat.

El darrer dia es va fer una festa als pares i mares que havien anat a cercar els seus fills i filles i havien duit queviures per fer un bufet fret per sopar.

Sembla que l'experiència ha estat molt positiva i que es pot repetir en anys futurs.

Als tres col·legis que hi han passat els encoretjam a que segueixin amb aquest tipus d'activitats ja que agraden als nins i nines i són ells qui se'n beneficien. Per a molts d'anys.

JOYERIA

VIKY

RELOJERIA - PLATERIA

Fabricación Propia

Carrer de Ciutat, 16

Teléfono 56 22 63

ARTA (Mallorca)

Conveni per a recollida selectiva

S'ha firmat un conveni entre el Consell Insular de Mallorca, la Fundació Deixalles i diversos Ajuntaments, entre els quals el d'Artà, amb l'objectiu de dur a terme una recollida selectiva de residus sòlids per al reciclatge. Els compromisos són que el Consell aportarà una sèrie de contenidors especialitzats (per a vidre, per a paper, per a piles...) als Ajuntaments. També cedirà dos camions a la Fundació Deixalles, que serà l'encarregada de recollir els materials depositats a aquests contenidors i donar-los un destí ambientalment correcte. Els Ajuntaments es comprometen a posar els contenidors en llocs adequats i a concedir a Deixalles la recollida dels materials.

Vista l'experiència que, per exemple a Artà, s'havia fet en la recollida selectiva de residus urbans, els elements concertats en el conveni eren els que es necessitaven per assegurar que els materials tinguessin un destí correcte. La resposta popular a una campanya feta sense gaire insistència va ser altament positiva. Aquesta disposició, que aratindrà els complements apropiats, fa pensar que podria resultar exitosa la selecció de residus sòlids urbans.

Està previst que el nou conveni entri en funcionament a finals del mes de setembre.

Biblioteca de La Caixa

Els rumors són que La Caixa vol tancar les seves biblioteques, entre les quals la d'Artà. Se sap de cert que això ja s'ha decidit en altres poblacions. En aquests casos s'ha ofert el fons bibliogràfic a la respectives biblioteques municipals. En aquesta setmana estava prevista una reunió entre el Director del Centre Cultural de La Caixa amb el Batle d'Artà per tal de tractar quina solució podria donar-se al cas de la biblioteca que l'entitat té actualment en servei al nostre poble. En el proper número intentarem oferir la informació que se'n derivi.

Pous

Es continua la vigilància dels nivells dels pous que proveeixen el poble d'aigua potable. La situació és que els pous de Costa i Llobera no havien estat mai a un nivell tan baix. Les dues perforacions tenen 100 m de profunditat i l'aigua era, al darrer amidament, a 54. Mai no havien baixat per sota dels 45. Atès que les bombes estan a 45 i a 60 m, vol dir que una ja està fora de servei; però que en cas de necessitat es podrien abaixar perquè, pel que sembla, no hi ha por de falta d'aigua. El descens de nivell és, ara, molt lent, segons es comprova amb sondats dels pous municipals i d'altres de les rodalies.

El pou de Sa Clota, que té 100 m de profunditat i la bomba a baix, estava fa pocs dies a 54 m. No es tenen referències d'altres anys, però també sembla que el cabal d'aigua està assegurat.

L'increment fortíssim de demanda provoca, però, uns problemes afegits, ja que les canonades no poden donar l'abast a tot l'ús que en aquestes dates se'n fa i això provoca una minva de pressió que afecta els usuaris situats en les parts altes del poble o els situats en els extrems de les línies de distribució. Aquest problema es fa més gros en cas d'avaria, tant de la canonada, com elèctrica. La passada setmana hi va haver problemes a causa d'un circuit al quadre elèctric del pou de Sa Clota que quedà, per un dia i mig, fora de servei. D'aquesta pana se'n ressentiren als punts abans esmentats.

Els dos pous de S'Ametelerar, per altra banda, tenen 160 m de profunditat i les bombes estan situades a baix. El nivell de l'aigua oscil·lava entre els 135 i els 137 m i això vol dir que hi havia cabal suficient. Aquest mesurament, però, és anterior a la interrupció de les extraccions dels pous de Sa Marineta. Aquesta setmana s'havia de fer un nou sondat i s'esperava que el nivell s'hagués recuperat.

«Aumasa»

El passat dia 20 de juliol l'Associació de Pares va celebrar assemblea extraordinària per tal de decidir si es renunciava o no al transport amb «Aumasa», atès que la Direcció Provincial havia demanat una decisió definitiva. Renunciar implicava una indemnització per a la companyia de transport que el MEC calculava en uns 114 milions, la qual cosa podria dificultar la concessió d'ajudes individualitzades als pares que haguessin renunciat al subvencionat. Aquesta situació duraria tres cursos més, fins al límit de la concessió que fa un any va obtenir «Aumasa» per als quatre següents.

Els pares debateren la qüestió i, al final, es va acordar que no es rescindís el contracte. Si tanmateix els pares no havien de tenir ajudes, ja decidirien si usaven o no el transport.

Plenari del 17/7

Dos punts a l'ordre del dia, aprovats per unanimitat. El primer sobre el conveni amb el Consell Insular i la Fundació Deixalles per a la recollida selectiva de residus urbans, del qual hem informat en aquest mateix noticiari.

El segon punt tractava del conveni per als treballadors municipals. Per primera vegada tots els treballadors estaran emparats per un únic conveni. Els punts més importants són que recull l'increment de l'IPC dels dos darrers anys (ja que no havia estat assumit). També que es mantenen els horaris que es tenien abans (els laborals volien el mateix que els funcionaris). Les ajudes per a pròtesis queden anul·lades i a canvi es fa una aportació individual de 5.000 pta per a un fons obert de jubilació que cada treballador pot incrementar personalment. També s'acordà que les hores extres es cobrarien a partir de les primeres 2'5 al preu de multiplicar per 1'25 el de l'hora normal.

Contestador
83 50 33
automàtic

POMPAS FUNEBRES ARTANENSES

Plaça Orient, 6 - Capdepera

Para avisos y preavisos: tels. 56 30 96 y 56 39 34

NOCTURNOS Y FESTIVOS

Preguntes del PSOE

Cinc varen ser les preguntes que el Grup Socialista presentà al plenari. Les resumim a continuació, seguides de les respostes respectives.

1ª.- Per què no figura el C. D. Artà entre les entitats subvencionades?. Se'ls havia avançat el pagament perquè adduïren motius d'urgència.

2ª.- Per què s'ha subvencionat amb 100.000 pta el barbacoa Es Pujols?. Perquè és utilitzat per entitats del poble i perquè és usada com a parada de sementals.

3ª.- Per què el regidor Llaneras va abandonar la Comissió de Govern del 1.6.94? Perquè un seu parent figurava com a tècnic d'una obra que s'havia de tractar i va considerar que no era ètic assistir al debat i votació.

4ª.- Era conscient l'equip de govern que la liquidació de contribucions especials de Montferrutx tenia un defecte de tramitació? No tenia cap defecte de forma, sinó diferències d'interpretació entre els veïns i l'Ajuntament pel que fa a la notificació. Donada l'escassa transcendència que tenia la qüestió l'Ajuntament va optar per admetre els recursos presentats.

5ª.- Per què no es va cobrir la vacant de fossor? Es pensa continuar així? Es va experimentar un servei conjunt amb l'Ajuntament de Capdepera per abaratir-lo. El resultat no ha estat satisfactori i la Comissió de Govern del 12 de juliol va convocar la plaça. Fins al 26 d'aquest mes està a exposició pública.

**BANC DE SANG
DE BALEARS**

La Germandat de Donants de Sang anuncia una nova tanda d'extraccions que, com de costum, es desenvoluparà en dues jornades, els dijous dia 11 i el divendres dia 12 d'agost, al lloc i horari habituals. No cal dir que es convida tots els donants i als qui ho volen ser per primera vegada.

FOTO TORRES

C/. CIUTAT, 2 - ARTA Tel. 83 60 88

**PROMOCIO
PRESTIGIO**

**PEL REVELAT D'UN RODET
+ LA COMPRA D'UN PACK FUJI**

OBSEQUI :

*** UNA CAMISETA**

O BÉ

*** UN SUPERBALL**

**(NOMÉS VÀLID PER A REVELATS
DE 24 O 36 FOTOS)**

CENTRE FUJI

Incendi a Son Fang

El passat dia 12 de juliol es va declarar un incendi a la finca Son Fang. Segons sembla el dia abans qualcú havia deixat dins el torrent una càrrega de serradís i floquí i l'havia encès. El foc va covar tota la nit i al matí següent, dia 12, es va estendre als romaguers del llit del torrent. El fum, avistat per un particular i pels vigilants, va posar en marxa les tasques d'extinció. Sobre les 13:30 es donava per controlat, però el capvespre va tornar a partir i va ser quan va botar dins el conradís i va afectar gairebé una quarterada de Son Fang, on cremà rostoll i una vintena d'arbres fruiters que hauran mort o patit una escaldada forta. La finca afectada és al punt quilomètric 1'5 de la carretera a S'Ermida.

La Guàrdia Civil va denunciar el causant de l'incendi.

Moment de l'actuació de l'Orfeó Artanenc en els jardins de Ca'n Sabater de Binissalem.

L'Orfeó Artanenc a Binissalem

El passat dia 8 de juliol l'Orfeó Artanenc va participar a les Vetlades de Ca'n Sabater de Binissalem on oferí un concert al públic que assistí als jardins de la casa de Ca'n Sabater.

Per altra part, la coral de Binissalem ja participà a les festes de Sant Antoni de Viana de 1992 en un intercanvi amb la coral artanenca per la qual cosa s'han aprofitat aquestes Vetlades de Ca'n Sabater per a realitzar l'intercanvi.

Públic i cantaires quedaren molt satisfets del concert. Els primers perquè gaudiren d'un excel·lent concert i els segons perquè disfrutaren de l'esplèndid marc on el realitzaren.

La televisió local d'Alaró (RTVA), gravà el concert i entrevistà el director de l'Orfeó Artanenc Tomeu Ginard. El programa fou emès el passat dijous dia 21 de juliol a tota la comarca d'Alaró.

Cal dir que l'Orfeó, en aquestes fetes i més concretament el dissabte dia 30 de juliol, compartirà concert amb el grup coral Cap Pella en el claustre dels PP.FF. a partir de les 22 h.

Notes:

«Artartà»

S'ha fet una nova edició corregida del suplement número 3 que es va publicar al n° 499. Les persones interessades poden obtenir-ne un exemplar sol·licitant-lo a la Redacció.

Vacances

Bellpuig agafarà vacances durant el mes d'agost. Notau que tornarem sortir dia 3 de setembre. Fins després, bones vacances a tots.

VIAJES
millor

BAL - 090 Telefax 586470
Telex 69565 VGOR E

Calle Binicanella, 12 Carretera Cala Agulla, 19
Tels.: (971) 585515 - 585552 Tels.: (971) 564300 - 564017
CALA MILLOR CALA RATJADA

Un día en PRAGA (Checoslovaquia):

Vuelo directo desde Palma 20.500 pts.

Precio incluye avión desde Palma + excursión panorámica ciudad + cena en restaurante típico + traslados aeropuerto.

ITALIA. Del 10 al 17 ago. Solo avión 23.900 pts.
Estancia 8 días 67.900 pts. Desde Palma.

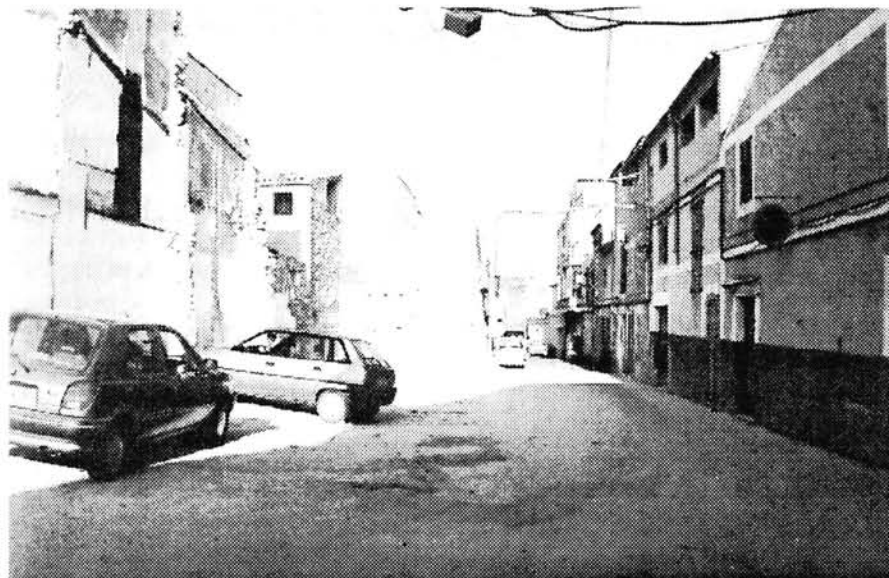
THAILANDIA. 11 días en Bangkok 129.900 pts.

AMSTERDAM. Del 12 al 15 ago. 76.500 pts.

PARIS. Del 12 al 15 ag. 67.900 pts.

NUEVA YORK. 9 días. 126.900 pts.

NUEVA YORK. Solo avión. 69.900 pts.

Nova alineació. - La fotografia mostra l'espai que ha quedat després de la demolició de dos edificis situats al carrer de Na Batlessa i que feien cantonada amb la cruïlla Trespolet i Teulera. La demolició és prèvia a una nova edificació que s'alineará amb la tirada de la resta de cases d'aquella banda, amb la qual cosa el coll de botella que suposava aquest tram de carrer quedarà solventat.

Miquel Sarasate

A més de ser notícia per l'exposició conjunta que amb Sebastià Massanet tenen oberta al Cafè Tres de Cala Rajada i per les obres que realitza a sobre del seu taller per tal d'habilitar un espai per a exposició permanent de la seva obra, ho és perquè el setmanari manacorí «Perlas y Cuevas» li dedica, en el seu número 866 del 15 al 28 de juliol, tota la secció «Taula i paraula»: set pàgines.

**BELLPUIG
ÉS
ARTÀ**
subscriuiu-vos-hi!

Contestador 83 50 33 automàtic

Hem recollit aquesta setmana diferents opinions sobre els programes de les festes de Sant Salvador d'enguany.

«...Comprenem els esforços dels qui han de cavilar sobre les idees que sel's ha de passar per la mollera per tal que els actes a oferir al públic siguin ben rebuts i amb una redacció digne, però «les ensaïmades» que s'han rebut a les nostres cases estan plenes d'un contingut que mos guanya, o tal volta no sabem valorar.

Hi ha coses realment plenes d'imaginació i originalitat, com potser la presentació del batle, a pesar que una vegada acabada la seva

lectura molts tendran «torticoli». Així i tot, de primera. Recordam el programa de fa un parell d'anys que era molt gros, semblava més un cartell, la gent ho va criticar però no va passar res. Unes ulleres noves i envant. Hi ha la concessió de les medalles, el programa del concert de la Banda de música, les diferents «entrades» dels espectacles, els banys a la piscina, els premis a repartir, tot això es veu que està en sentit de molt humor, i ho aplaudim. I moltes altres coses que el vostre cervell ha cavilat i que està ple d'originalitat. Ho pensa així tothom? Hi trobam també els himnes de la Mare de Déu amb dos idiomes, és a dir, amb una varietat humorística, però pensam que hi falten els idiomes realment ja a tenir en compte al nostre poble, com poden ser l'alemany, el francès i l'anglès, (sinó, feis una passada pels festivals clàssics, que si no fos pels estrangers...). Comprenem que tot està

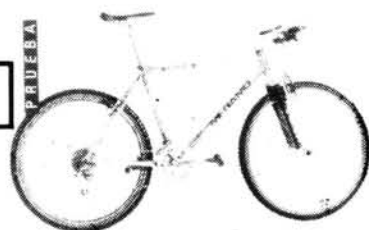
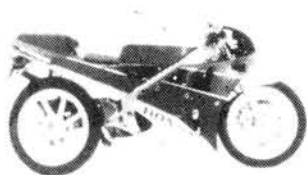
fet amb un sentit d'humor i a vegades com a satíric, i ens sembla bé, però ens preguntam si molta gent ho entendrà i sabrà valorar l'esforç dels organitzadors. Direu que ja és ben hora que es posin al dia, però sabeu ben cert que moltes persones són males de fer donar volta i que «set n'han entrades», i molts dels papers que trobaran dins la caps, se'n aniran al poal dels fems sense ni tan sols pegarlos una ullada. És una llàstima però sembla que és la veritat.

Per acabar, no volem que aquest escrit servesqui ni per polemitzar ni tan sols per una crítica, massa heu fet per cavilar la forma de fer arribar a les nostres cases de la forma que heu cregut més convenient el programa de les festes patronals de Sant Salvador. Les crítiques sempre hi seran, tant si ho feis bé com regular, així que salut i fins l'any que ve...»

MOTOS-BICICLETES

COMERCIAL SANSALONI

c/ fondo nº 5 - tel. 83 62 93 - ARTÀ

Molts d'anys per les festes...

De fa uns anys **Bellpuig** té una secció fixa al número que presenta les festes de Sant Salvador. Es tracta de visitar les persones més velles i les més joves, per manifestar-los els nostres desigs de molts d'anys de vida i de dur a les nostres pàgines la seva vivència del moment. Els més vells són bons de localitzar. Quant als més joves sempre hi ha la possibilitat que entre que elaboram la secció i el dia de sortida de la revista pugui haver-hi nous naixements. Amb aquesta salvetat us presentam els ciutadans d'Artà més vells i els més joves. Per a ells i en nom de tots, els molts d'anys a...

...els més vells

Joan Lliteras Vaquer

«El dissabte de sant Francesc en faré 97, ja n'hi ha. Enguany ha estat un poc trist perquè hem perdut la germana monja, és la primera que s'ha mort dels quatre germans.

«M'entretenç molt llegint el diari: n'Indurain és un valent, ho ha demostrat, el Govern se n'ha duit una bona engronsada amb en Rubio i en Roldán, i a Júpiter ha passat una cosa extraordinària... Som com un rellotge, després d'aixecar-me berén, quasi sempre de pa i sobrassada, els migdia no tenc massa gana, després una sesta fins a les 4, tant en l'hivern com en l'estiu. Encara fum 3 o 4 cigarrets cada dia, això sí, cada un el fum amb un parell de vegades. Surt a defora amb una cadira cercant l'ombra i compt els cotxes que passen i repar en la matrícula per tal de saber si són estrangers. De cintura per amunt estic fet una campana, però les cames ja em flaquegen un poc».

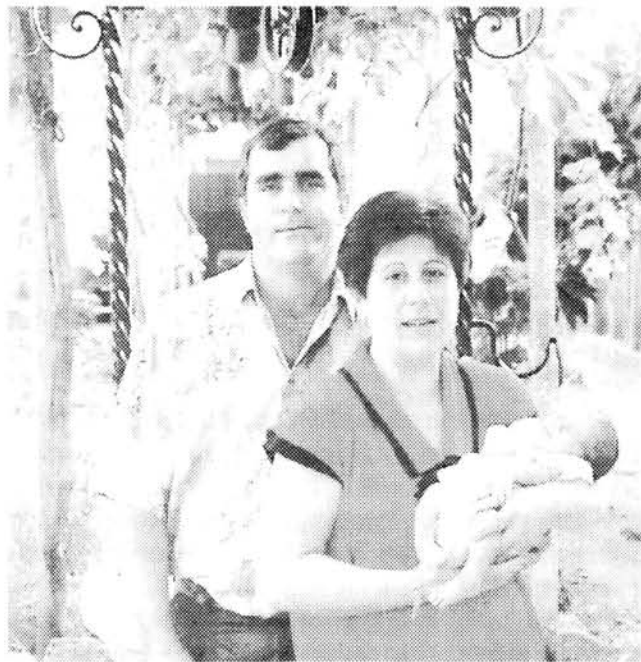
Isabel Nadal Girart

La trobarem el dimarts matí, únic dia que és al poble amb el seu fill i la nora. En tornar fer anys ja seran 99, és a dir, que és la persona més vella del poble. Li demanam si li agradaria fer cent anys i la seva resposta és clara. «No!». No és gaire xerradora, segurament a causa de la sordera que pateix de fa uns deu anys. Gairebé no deixa per res la cadira de rodes i això que de joveneta, ens diu, li agradava molt ballar: «Copeos i mateixes, molt. D'aferrats, no, mai. Que quan ballàvem? I sovint, els vespres de peladissa. A les festes d'Artà no hi solia venir. Quedava en Es Cabanellins i així podien venir els al.lots». N'ha tengut quatre, tres nines i un nin, que li han donat vuit néts, i aquests, tres renéts. Això de tants d'anys li ve de lliga, perquè la seva padrina va morir a falta de dos mesos per fer els cent. El seu fill ens conta que sempre ha estat molt feiner, fins que va caure: tallava llenya, collia ametles... avui, en arribar a Es Cabanellins, segurament començaran a collir-ne, d'ametles, i la se'n menen, a l'ombra de més prop, perquè no vol quedar tota sola.

...i als més joves

Sebastià Tous Amengual

Ha nascut el dia 7 de juliol a la Policlínica. Els seus pares són en Rafel, Funtillo, i na Joana Maria, que és de Sineu. Va pesar 3 k i tallà 49 cm. Ambdós tenien il·lusió que el seu primogènit fos una nina, però no ha estat cap novetat perquè des de feia temps ja ho sabien. Ara passen aquests dies a Sineu, però viuen a Artà.

Anabel Ramírez Pérez

Nascuda a Son Dureta el dia 5 de juliol. És la segona de la família. El seu pares són Jeroni Ramírez Caparrós i Teodora Pérez Sena, que viuen al carrer de Pedra Plana, número 22. Pesà 2'600 k, però no va ser necessari tenir-lo en especial atenció. A la fotografia el veim amb la mare i el seu germanet major.

DESPATX CENTRAL

P. de S'aigua, 7
07570 - Artà - tel. 83 52 32

SUCURSALS

ARTÀ

c/ Ciutat, 51
tel. 83 56 18

CALA RAJADA

c/ Leonor Servera, 91
tel. 81 82 34

c/ Nuredduna, 24

CANYAMEL (Capdepera)
tel. 83 56 18

c/ Cala Agulla, s/n

CALA RAJADA
tel. 56 40 67

Presentat el programa de festes de 1994

Montserrat Santandreu, responsable de les festes

Jaume Morey.- Després de quatre anys de ser responsable de les festes en general i, en particular, de les més complexes, les de Sant Salvador, en què les innovacions han estat espectaculars i constants, l'actual edició tanca un cicle. Les d'agost de 1995 seran després d'unes noves eleccions municipals, que podrien dur un canvi en l'equip de govern. Montserrat Santandreu passa balanç, en aquesta entrevista, al que han estat aquestes darreres edicions alhora que presenta les d'enguany.

Bellpuig.- Un dels elements més singulars de les darreres edicions de les festes patronals han estat els programes, l'anunci dels actes. Quin significat pot tenir això?

Montserrat Santandreu Ginard.- La línia que hem duita en aquests darrers quatre anys, i també en els anteriors quan la regidoria de festes era del PSOE, tot i que també hi estàvem involucrats, incloïa un protagonisme especial per al programa de festes, de programes que la gent

En aquests darrers anys, el programa de festes ha estat, després dels artanencs, el protagonista.

qualifica de rars, fa uns set anys que en feim. I, a més, hi havia una certa tradició: si t'hi fixes veuràs que les il·lustracions del programa d'enguany són preses de programes dels anys 40/50. L'objectiu no és cap altre que el d'aprofitar precisament el programa com a element d'expectació, de dinamització, de posar un poc la gent en espera de l'inici de festes i els corresponents actes. Amb el d'enguany, evidentment, s'ha arribat a un punt extrem amb el qual pretenem tancar un cicle que ja creim plou explotat. Caldria canvis per a properes edicions. De totes formes hem de pensar que per fer programes

convencionals, amb publicitat inclosa, sempre hi som a temps.

B.- Com surten les idees dels programes? És cert que heu intercanviat idees amb altres pobles, de Catalunya sobretot?

MSG.- Sí, la idea de fer programes originals no és casualitat, sinó que és fruit de moure't, de veure què fan a altres pobles, no tan sols a Mallorca, sinó a Catalunya, a València, a Alacant... La gent no deu saber que durant tot l'any es va pensant en com ser innovadors en les properes festes de Sant Salvador. No és allò de posar-s'hi tres setmanes abans. Les idees surten de la regidoria de festes i dels contactes amb altres àmbits, com per exemple ara amb la col·laboració amb Jaume Falconer, l'artista que enguany ocupa l'exposició a Na Batlessa. Moltes de les idees del programa i dels cartells de festes han sorgit d'aquesta col·laboració.

B.- N'hi ha hagut de polèmics, que no han estat entesos? Pensam en el que estava distribuït en un cartell representant uns focs artificials, o el que la gent va batiar com el de les taques...

MSG.- Dissenyar o treure aquet tipus de cartells respon a la intenció, com hem

dit, de crear expectatives i de provocar que la gent en parli, cosa que amb un programa convencional no passaria. Sempren n'hi ha que tenen més acceptació, com aquell del calendari amb els caps grossos, o el del sobre amb el pin, de l'any passat...

B.- I aquesta «ensaïmada» d'enguany, no haurà estat massa complicat, massa pretensions?

MSG.- Pretensions, certament, ho és. Com he dit, pretén tancar un cicle que d'explotar-lo més podria resultar repetitiu. Ha estat un programa de festes molt treballat. Amb moltíssima feina al darrere, però que inclou elements molt diversos i tots ells enfocats des d'un punt de vista eminentment festiu i una mica irònic, de broma... Ensaïmades, pagesos, pageses, maresdedéu, himnes, caps grossos: són els elements de la festa passats pel sedàs de l'humor de doble fons, però net, sense intenció d'irreverències ni d'ofendre ningú. I representatiu de tots els estaments locals, propis d'un poble. Podríem parlar de molts dels elements que conté, però com a exemple, l'entrada que s'inclou gratuïta, per a un acte del dia 6 a les 20:00

Montserrat Santandreu, regidor de Festes.

LLISTA DE NOCES

ELECTRODOMÈSTICS

JUGUETERIA

Comercial Sansaloni

OBJECTES REGAL

C/ RECTA, 2 TEL. 83 62 93 - ARTÀ

hores. L'acte no és altre més que l'ofici major. És una capsa de convit a festa, amb la seva pertinent normativa d'urbanitat per al bon ús de la festa, perquè siguin agradoses per a tothom.

B.- Un altre element que ha cridat l'atenció han estat les camisetes de les festes. Per cert, enguany no hi ha hagut concurs...

MGS.- No, no n'hi ha hagut, tot i que tornarà haver-hi camisetes. Enguany hem fet la innovació que siguin dissenyades per l'artista que exposa a Na Batlessa, Jaume Falconer, i de fet formen part de la mateixa exposició. Es tracta d'un tiratge de 555 camisetes, en cinc models distints, i que també es posaran a la venda per part dels al.lots de l'Institut en molts d'actes i al mateix Ajuntament. La qualitat estètica crec, personalment, que serà millor. Es valorarà el resultat de l'experiència i l'any que ve en tornarem a parlar.

B.- I quant als continguts, als actes en si, quines novetats hi ha enguany, o quines s'han introduït en els darrers anys?

MGS.- La Comissió de Festes sempre ha tengut clar que els actes han d'oferir-se a tots els estaments i sectors d'edat del poble, i que totes les entitats locals tinguin, si ho desitgen, possibilitat de protagonitzar actes. Això s'ha incentivat i si qualcú ha tengut alguna bona idea, sempre s'ha acollit amb interès. De fet, són poques les entitats locals que per un motiu o altre no apareguin al programa: entitats esportives, recreatives, culturals... Tot això al marge del sector privat que s'hi involucra per organitzar actes concrets davant el propi establiment. Aquesta política ha donat lloc a un programa més o menys fix i a la introducció d'actes que abans no es feien i que varien d'edició a edició. Alguns ja s'han consolidat, com la cursa popular. Altres han oferit un cicle interessant, com el concurs de sindria. L'acte inaugural, que enguany va per la tercera edició, també sembla consolidat, i fins i tot dona

caràcter. N'intentarem recuperar altres de tradicionals, com el sorteig de la vedella, però que no ha pogut cuallar...

Pel que fa a enguany hi torna a haver molta activitat esportiva, tres verbenes, tres recitals, una vetlada de jazz, una de cant coral, tres nits de teatre, animació

La varietat, la diversitat i, sobretot, la participació popular caracteritzen les festes de Sant Salvador.

infantil, el Festival de Música Clàssica, ja en ple rendiment i que enguany adopta el nom d'Antoni Lliteras, exposicions, exhibicions, mostres, cucanyes, pal ensabonat, cercaviles i, naturalment, la revetlla de dia 5 a la nit. A més, enguany una traca final clourà oficialment les festes com es feia un temps

B.- Diuen que enguany voleu crear una imatge pública de festa...

MSG.- Sí, més o menys... entorn de la presentació del programa dins la capsa d'ensaïmades, l'emblema dels pagesos i la capsa en si pretén esser reincident i de presència constant dins els deu dies de festa: apareixen en els cartells, sobre la

capsa, estaran al portal de l'ajuntament, en dimensions naturals i a disposició de tots els qui s'hi vulguin fotografiar. Tot plegat per donar homogeneïtat al programa i a les festes en general.

B.- Has parlat abans del sector privat. Hi ha gent, però, que pensa que aquest actes són estratègemes per atreure públic al seu negoci, per fer-se publicitat...

MSG.- Aquesta visió pot ser real, però és incompleta. Hi ha altres elements a tenir en compte que serien el benefici que suposa per a la pervivència de segons quins actes, el fet que s'aporten noves idees, que els actes s'escampen pel poble i augmenten la participació: al barri de Na Pati, per exemple, estan molt contents que hi hagi un concert, que sorgeix per la iniciativa privada d'un establiment que procura trobar col.laboració amb altres. Unes festes de la magnitud que han arribat a tenir les de Sant Salvador, són producte de la col.laboració de moltes persones. L'Ajuntament les coordina, però hi participa tanta de gent, tantes d'entitats, que esdevenen un esforç col.lectiu que ha d'esser conegut, i que evidentment mereix l'agraïment de tothom, el meu abans de cap.

Confecció de la capsa-programa. «Els al.lots de l'Institut han treballat de valent en la confecció del programa d'enguany».

Comercial
ARTA

EN ARTA:
Carrer de Ciutat, 26 - Tel. 83 61 48

EN MANACOR:
Polígono Industrial
C/. Menestrals, 11 - Tel. 55 58 11

Massey - Ferguson. Tractores	
CONDOR	Motocultores y Motobombas
BATLLE	Empacadoras • Rotoempacadoras y Sistemas de riego
ZAZURCA	Equipos preparación Tierra y Siembra
AGUDO	Cubas de vacío
MONDIAL Y OPEM	Motosierras
GAVARA	Pulverizadores
GASPARDO	Barras de Corte
JUSCAFRESA	Remolques
BLANC	Peladoras de Almendras
BRUN	Abonadoras

MASSEY-FERGUSON

condor

BATLLE

SANT SALVADOR - 94

programa de festes

divendres, 29

21'00 A Na Batlessa, entrega dels rodets per als participants de la IV Marató Fotogràfica Festes de Sant Salvador.

22'00 A la plaça de l'Ajuntament, ACTE INAUGURAL DE LES FESTES de Sant Salvador 1994 amb:

- la fotografia oficial de les festes
- tamborers, xeremies i capgrossos
- parlament oficiós del batle
- encesa del coet boiet
- ...i correfocs de cap a Na Batlessa amb els déus de les tenebres de Iguaña Teatre...

23'00 A l'amfiteatre de Na Batlessa, vetlada POP-ROCK-HEAVY-ROCK-POP amb els conjunts The Culs Cosits Band - Kamasutra Victims JAI KAI

dissabte, 30

10'30 A l'aparcament del poliesportiu de Na Caragol, animació infantil per a nins i nines de més de 8anys amb jocs de paracaigudes i exhibició de io-ios a càrrec del Campió de Io-io de Balears.

16'30 A les parets de l'església, exhibició d'escalada i rappel a càrrec del Club d'Escalada Esportiva de Bunyola.

18'00 Al poliesportiu de Na Caragol, inici del torneig local de 24 hores de futbol-sala Festes de Sant Salvador. Organitza: Bar Poliesportiu.

19'00 Al poliesportiu de Na Caragol partit de volei femení entre SON SERVERA-ARTA.

20'30 A les sales d'exposicions de Na Batlessa, inauguració de la mostra d'escultures «Blau» de Jaume Falconer.

22'00 Al Claustre dels PP.FF., vetlada de cant coral amb les actuacions dels grups ORFEO ARTANENC & CAP PELA.

23'15 A l'amfiteatre de Na Batlessa, recital de música tradicional a càrrec del GRUP DE BIEL MAJORAL

Diumenge, 31

09'00 Des del ccreuer de Petra, amollada de coloms a càrrec del Club Columbòfil Artanenc.

11'00 A la platja de la Colònia de Sant Pere, regata de piràgües Festes de Sant Salvador.

12'00 Cercaviles de la Banda de Música d'Artà en motiu de la incorporació de nous músics. Carrers per on passaran: Figueras, 2; Quatre cantons, 5; Quevedo, 22; Gómez Ulla 38 i Ciutat 26.

12'30 A l'entrada de Na Batlessa, TASTA DE VINS del llevant mallorquí.

17'00 Al poliesportiu de Na Caragol, final del Torneig local de 24 hores de futbol-sal.

18'30 Al camp de futbol de Ses Pesqueres, partit de futbol juvenil.

19'00 A la placeta del Marxando, pal ensabonat i cucanyes per a tota casta de públic. Organitza: Bar Sa Placeta.

21'45 S'actuació de l'Acompnyia Grup Escènic Artanenc s'ha hagut de suspendre per causes majors. S'estaven fent gestions per aconseguir l'actuació d'una altra companyia.

22'00 Al Claustre dels PP.FF. 3r concert del Festival de Música Clàssica Antoni Lliteras amb l'actuació de QUARTET BRODSKY (corda) & Walter Seyfarth (clarinet).

23'15 Al recinte emmurallat de Sant Salvador, recital a càrrec dels grups Uc & Tomeu Penya.

Dilluns, 1

20'30 A la sala d'actes de la Residència, inauguració de la mostra de plantes endèmiques de les Balears en fotografia, a càrrec de l'Associació Bonsai de Llevant.

22'30 Davant el bar Es Trui i a l'amfiteatre de Na Batlessa, esquitxadissa de colors per als més acalorats. Organitza: Bar Es Trui.

01'00 Dins es Bar Es Trui, Música en directe amb el grup REGGAE LEX

Dimarts, 2

21'45 A la plaça de s'Almudaina, concert de la Banda de Música d'Artà. Organitza: Cafeteria Almudaina.

CARPINSA

Carpinteria en Aluminio
y Saneamiento

A. Cursach y E. Matallana

tel. 83 54 78

c/ Fray Junípero Serra, 7

07570 - Artà

* Technal

- * Puertas Aluminio
- * Correderas aluminio
- * Persianas Mallorquinas
- * Cerramientos Galerías
- * Toldos Policarbonato
- * Cristalerías y Murales
- * Calefacción
- * Energía Solar
- * Fontanería

24'00 Davant el Bar El Dorado, VII CARRERA POPULAR Festes de Sant Salvador 1994. Organitza: Bar El Dorado i la Comissió d'Esports.

01'00 Dins el bar Es Trui, Música en directe amb el grup THE CYLINDERS

Dimecres, 3

19'00 Al poliesportiu de Na Caragol, la semifinal del Torneig d'Estiu de futbol-sala Festes de Sant Salvador.

21'00 Al poliesportiu de Na Caragol, 2a semifinal del Torneig d'Estiu de futbol-sala Festes de Sant Salvador.

22'00 Al l'irrepla del carrer de la Parròquia (entrada per l'església), concert de jazz a càrrec de CARDELL-MIRANDA QUINTET

23'00 A l'amfiteatre de Na Batlessa, I Trial de l'Ensaïmada organitzat pel Bar Es Trui. Per a grups de 5 components (amb 1 de més de 30 anys i 1 de menys de 15)

Dijous, 4

21'30 Al Centre Social, obertura de la Tòmbola Parroquial.

21'45 Al poliesportiu de Na Caragol, partides simultànies d'escacs amb Joan Gayà. Organitza: Club d'Escacs d'Artà.

22'00 Al Claustre dels PP.FF. representació de l'espectacle «HOMES» a càrrec de la Companyia T de Teatre.

23'00 A la plaça nova, verbena per a la 3a edat amenitzada pels conjunts Duo Aria & ORQUESTRA PUIG

Divendres, 5

10'00 Cercaviles amb els capgrossos, xeremies i Banda de Música per la part baixa de la vila.

16'30 A la piscina del poliesportiu de Na Caragol, exhibició dels alumnes del curs de natació i JOCS AQUATICS. Organitza: Curs d'Estiu de Natació.

17'00 Als carrers de la urbanització de Sos Monjos, exhibició professional de KARTS i carreres obertes per a adults i nins i nines a càrrec de Karts Can Picafort.

18'00 Al Bar Can Joan: cucanyes i jocs per a totes les edats.

18'00 Al Club de la 3a Edat, finals del Torneig de billar Festes de Sant Salvador.

20'00 Al poliesportiu de Na Caragol, gran final del Torneig d'Estiu de futbol-sala.

20'30 A la sala de jocs de la Residència, inauguració de la IV Mostra de Bonsais a càrrec de l'Associació Bonsa del Llevant.

22'00 A l'amfiteatre de Na Batlessa, recital a càrrec del grup local JULIVERD
22'00 Al Clustre dels PP.FF. representació de l'espectacle «HOMES» a càrrec de la Companyia T de Teatre.

23'45 Des del recinte de Sant Salvador, espectaculars FOCS D'ARTIFICI a càrrec del Pirotecnia Zaragozana.

24'00 A la plaça nova, grandiosa vervena amenitzada pels conjunts VOLTORS & MEDITERRANI & RODAMONS

Dissabte, 6

09'00 Des de Montuiri, amollada de coloms a càrrec del Club Columbòfil Artanenc.

10'00 Cercaviles amb els capgrossos, xeremies i Banda de Música per la part alta de la vila.

11'30 Al Bar Can Joan, cucanyes i corregudes de tota casta i per a totes les edats.

15'00 Al poliesportiu de Na Caragol, inici del I Torneig de Bàsquet 3 contra 3 organitzat pel Club Esportiu Sant Salvador.

16'30 A l'hipòdrom de Son Catiu, emocionants CARRERES DE CAVALLS al trot i al galop organitzades pel Club Hípic Artanenc.

18'30 Al camp de futbol de Ses Pesqueres, presentació dels equips del C.E. Avance i partit de futbol cadet entre els equips C.E. Avance-Sant Francisco.

20'00 A l'amfiteatre de Na Batlessa, espectacle infantil de titelles a càrrec de titelles BABI per a tots els nins i nines.

20'30 Al camp de futbol de Ses Pesqueres, antològic partit de futbol entre els veterans del C.D. ARTA - C.D. ESCOLAR

21'00 Al poliesportiu de Na Carago, finals del I Torneig de Bàsquet 3 contra 3.

21'00 Al poliesportiu de Na Caragol, final masculina de tennis del Torneig Festes de Sant Salvador.

22'00 A la plaça de l'Ajuntament, CONCERT DE SANT SALVADOR a càrrec de la Banda de Música d'Artà

VIDRIO ALUMINIO SANEAMIENTO **VIALSA**

J. Bernad, J. Zafra i J. Genovard

Ctera. Santa Margalida, 57 -Tel. 83 66 35
ARTÀ (Mallorca)

24'00 A la plaça nova, apoteòsica verbena de San Salvador amenitzada pels conjunts **LASER & OASIS & ORQUESTRA MIQUEL MASSOT**

Diumenge, 7

12'30 Davant el Bar Centro, corregudes de cintes i cucanyes per a tots els nins i nines. Organitza: Bar Centro.

15'00 Al carrer de Ciutat, emocionants **CARRERES DE BICICLETES «XLV Circuit Ciclista Festes de Sant Salvador»**. Organitza: Club Ciclista Artanenc.

18'00 Al camp de futbol de Ses Pesqueres, partit de futbol benjamí.

18'00 A les pistes de petanca de Na Batlessa finals del Torneig de Petanca Festes de Sant Salvador per a la 3a Edat.

19'30 Al camp de futbol de Ses Pesqueres, partit de futbol infantil.

20'00 A la plaça de l'Ajuntament, espectacle d'animació infantil a càrrec del grup d'animació local **SERPENTINA** per a tots els nins i nines.

22'00 Al Clustre dels PP.FF., 4t concert del Festival de Música Clàssica Antoni Lliteras amb l'actuació de la **CAMERATA SA NOSTRA**

22'00 A la plaça nova, gran **VETLADA**

PAGESA amenitzada per l'agrupació local Esclafits i Castanyetes, juntament amb altres grups convidats. En acabar, ball obert per a tothom.

01'00 A la mateixa plaça nova, gran **TRACA FINAL DE FESTES** per tancar Sant Salvador 1994.

!!! MOLTS D'ANYS I BONES FESTES A TOTS !!!

RELIGIOSES

Dimecres dia 3: 21'00.- A l'Església Parroquial: Celebració Penitencial.

Dissabte dia 6: 20'00.- A l'Església Parroquial: Festa de la Transfiguració del Senyor. Celebració de l'Eucaristia. Predicarà l'homilia Mn. Marià Gastalver.

Diumenge dia 7: 19'00 A l'explanada de Sant Salvador: celebració de l'Eucaristia. Predicarà l'homilia Mn. Marià Gastalver.

A continuació, a l'atri de Sant Salvador, inauguració d'un bust del P. Antoni Llinàs, obra de Pere Pujos, en commemoració del 3r centenari de la mort d'aquest missioner artanenc.

Dijous dia 4: 21'30.- Als baixos del Centre Social: obertura de la Tómbola Parroquial.

EXPOSICIONS

A Na Batlessa:

Sales d'exposicions i 2n pis: Exposició d'escultures de Jaume Falconer amb el títol genèric de Blau. Del 30 de juliol al 7 d'agost. Obert cada dia de les 20 a les 23 hores. Inauguració dissabte dia 30 a les 20'30 hores.

A la Residència:

Sala d'actes: Exposició de plantes endèmiques de les Balears en fotografia, a càrrec de l'Associació bonsai de Llevant. De l'1 d'agost al 7 d'agost. Oberta cada dia de les 19'30 a les 22'00 hores. Inauguració: dilluns dia 1 a les 20'00 hores.

Sala de jocs: IV Mostra de Bonsais Festes de Sant Salvador a càrrec de l'Associació Bonsai de Llevant. Dies 5, 6 i 7 d'agost. Oberta de les 19'30 a les 22'00 hores. Inauguració: divendres dia 5 a les 20'30 hores.

A Can Cardaix:

Exposició de Pintures d'Aina Ma Lliteres. Del 28 de juliol al 7 d'agost. Oberta cada dia de 20'30 a 22'00 hores. Inauguració: dijous 28 a les 20'30 hores. Presentació a càrrec d'Alfredo Gabrieli i Maite Pascual (periodistes).

COEXA, S.A.

CONSTRUCCIONES

DESMONTES

ASFALTOS

AGLOMERADO

EXCAVACIONES

PLANTA DE AGLOMERADO

CANTERA DE ÁRIDOS PROPIA

ALQUILER MÁQUINAS

DELEGACIÓN EN CALA RAJADA:
Via Mallorca, s/n - Tel. 56 37 48

BOMBA HORMIGONAR PROPIA

HORMIGÓN PREPARADO

CONTROL CALIDAD

LABORATORIO

Hormigones

FARRUTX, S.A.

C.I.F. A - 07 254188

PLANTA: Ctera. Artà - Alcúdia, km 4
tel. 83 56 88 Fax: 56 52 67

I a tu? Et preocupa que les muntanyes es cremin?

Horabaixa d'estiu al carrer de Ciutat.
Diàleg entre dos amics:

- Sembla que hi ha foc a les muntanyes...
- Sí, pot ser... Véns a fer una cervesa?

.....
Fa uns dies visitava les nostres muntanyes amb dos periodistes d'una cadena televisiva. Estaven gravant informació sobre els incendis a Balears, i els vaig suggerir la visita a les muntanyes d'Artà per considerar que són un bon exemple de les conseqüències extremes del foc a la Mediterrània. El fet és que els dos madrilenys no s'explicaven com un paisatge tan grandios havia pogut arribat a convertir-se en aquella trista imatge. Al cap d'una estona vaig aconseguir fer-los entendre els possibles motius d'aquest desastre, si bé igual que jo mateix foren incapaces de veure-hi cap mena de lògica.

Un any més encaram de ple la temporada d'estiu amb la inquietud de saber si enguany ens tocarà o no veure com es cremen les nostres muntanyes. Per desgràcia, aquest plantejament a més d'esser conseqüència pot esser també causa del desastre.

La nostra «veterania» en el tema fa que els incendis a Artà siguin notícia només quan l'extensió cremada és espectacular. Quan es parla de milers d'hectàrees cremades ens lamentam d'aquesta situació, però no ens enganem; a tots nosaltres ens resulta massa habitual el fet que hi hagi foc a l'estiu. És com si el foc gairebé hagués passat a formar part dels components de les muntanyes, igual que el càrritx o els garbaions.

Aquest sentiment bastant generalitzat sens dubte forma part de la base del problema, lligat a la resposta de la pregunta del milió de dòlars, que en aquest cas és la següent: per què es cremen tan habitualment les nostres muntanyes?

La qüestió no és fàcil, però potser podrem apuntar algunes idees partint de la següent hipòtesi: una cosa es degrada quan a ningú no li interessa conservar-la. Fonamentats en aquesta suposició, haurem de plantejar si una qüestió tan directa com cruel pot esser la resposta: realment, interessa a algú que les nostres muntanyes no es cremin? Pagesos, propietaris, Ajuntament, Conselleria d'Agricultura, artanencs en general... Què en treuen de bo si les muntanyes no es cremen? Algú podria dir que tots en sortim beneficiats, ja que el patrimoni natural és un bé comú que hem de conservar. Per desgràcia encara som pocs els que pensam així, per això haurem de fer front al tema des de punts de vista més funcionals i manco conscienciats ecològicament.

El fet de cremar càrritx per aconseguir pastures no és més que un ús residual de les nostres garrigues, gairebé l'únic que resta. Un ús, això sí, tan destructiu i nefast com poc intel·ligible des d'un punt de vista racional. És com el cas de l'indigent que encén un cigarro amb un bitllet de mil duros, o d'aquell que empra obres d'art per començar foc a la xemeneia. Però mentre les dues úniques opcions siguin abandonar completament les muntanyes o pegar-les foc per aconseguir uns guanys mínims, aquesta darrera via serà sens dubte la més utilitzada.

Existeix, idò, una fórmula màgica que faci que les muntanyes siguin atractives i mereixedores d'esser conservades? En altres paraules, podem plantejar usos alternatius als actuals? Possiblement. La poció es troba al prestatge que porta l'etiqueta «Gestió del medi natural»; només cal triar quina de les solucions és la més idònia en el nostre cas.

Per desgràcia aquesta medicina encara ha estat poc experimentada a les Illes, i

quan s'empra sovint es fa de forma equivocada. Això sí, gràcies a la nefasta gestió de les administracions implicades hem pogut acumular una inestimable experiència en com no s'han de gestionar els espais naturals.

Algú pensarà que no cal enrollar-se tant per acabar amb els incendis a Artà: si es produeixen focs per aconseguir pastures, bastarà llevar les ovelles. Jo també pensava així, però vaig canviar d'opinió després d'observar el que passa a altres espais naturals, protegits però poc integrats socialment. Cap espai natural podrà estar ben gestionat si es pretén que romangui aliè a la realitat social que l'envolta.

Per això, abans de res caldrà crear les condicions necessàries perquè els artanencs s'interessin per la conservació de les muntanyes. Un bon símptoma serà el que un dia el diàleg que encapçala aquest escrit es transformi en aquest altre:

- Sembla que hi ha foc a les muntanyes!
- Ostres! I què feim aquí aturats? Anem-hi!

Darrerament s'ha parlat de la declaració de parc natural, una figura tan interessant com perillosa si es troba buida de contingut. Comencem, idò, per crear el contingut: estudis de reforestació, itineraris de natura, guies informatives, cos de voluntaris, alternatives econòmiques per a les finques... Existeixen tot un seguit de canals per aconseguir que les muntanyes siguin un espai viu al poble. Només cal que els responsables, que en aquest cas són a l'Ajuntament, apostin pel projecte.

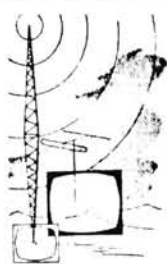
És massa senzill deixar-ho tot en mans de la Conselleria d'Agricultura i dels cossos d'extinció d'incendis. Banyem-nos una mica, per una vegada.

A. Muñoz. GOB.

Excavaciones SEBASTIAN SASTRE EXCAVADORA MINI

C/. Son Servera, 29
Tel. 83 65 59

07570 ARTÀ
(Mallorca)

Electrodomésticos
Reparaciones eléctricas - Antenas

Proyectos

Mateo Morey

83 51 35

C/ Rafel Blanes, 42 Artà (Mallorca)

El conseller i el joc d'escacs.

Amb les calorcs de l'estiu i amb els incendis forestals passats -i els que poden venir- els nostres polítics aprofiten la cobertura que els donen els mitjans de comunicació per fer declaracions. Hom pensa a vegades que seria millor que seguissin en bàbia com la resta de l'any i que deixassin fer als professionals, quan no, que s'assessorassin bé abans d'obrir la boca.

I és que, a vegades, quan obrim la boca, els dois i les animalades només són excusables per l'alt grau de desconeixement de la realitat del camp, de les garrigues i boscos i de la gent que encara malviu de la seva explotació.

El nostre Conseller d'Agricultura -apotecari de professió- feia unes declaracions, absent del sentit del ridícul propi de les persones que xerren del que no coneixen, en les quals assegurava que d'ara endavant els incendis forestals no superarien les 250 h. Això s'aconseguirà, segons ell, trossejant els espais forestals en quadrícules de 250 h, mitjançant l'obertura de tallafores. O sigui, faran un tipus de tauler d'escacs, que vist de l'aire, en arribar a les illes pot quedar molt bé, molt curiós.

La reunió mantinguda la passada setmana amb el Ministre i els Consellers d'Agricultura de les CC.AA. afectades pels recents incendis catastròfics va ser una bona ocasió desaproveitada pel nostre Conseller, per aprendre quelcom més del que sap sobre política forestal, sobre la causalitat dels incendis forestals i sobre mesures de prevenció.

I és que algunes comunitats autònomes, com el País Valencià, Galícia i Catalunya fa anys que coneixen els efectes catastròfics d'incendis devastadors, de superfícies com la d'Eivissa. L'experiència i la pràctica en l'aplicació de mesures preventives eficaces i la lluita directa contra el foc, ha suposat l'abandonament de pràctiques demostrades inútils (tallafores, repoblacions artificials) i ha obert nous camps d'actuació, prioritzant la prevenció en totes les seves facetes. Els resultats, a llocs com Galícia són espectaculars. A Catalunya, Andalusia i el País Valencià també s'ha avançat, i encara així els darrers i catastròfics incendis han demostrat que queda molt per fer. Totes les mesures adoptables

seran insuficients quan es tracti d'incendis provocats amb la intenció de fer mal, quan es pot elegir un dia de molt de vent i calor i prendre la flama en tres o quatre punts distants.

Vegem algunes de les mesures que des de fa uns anys s'estan aplicant en aquestes CC.AA.:

- Dedicació màxima a les tasques preventives, no només de conscienciació de la població, sinó també amb mesures directes d'eliminació de factors que possibiliten l'aparició del foc: neteja dels vials que rodegen qualsevol urbanització ubicada en zona forestal; llaurar el rostoll resultant de la sega de cereals; obligar els propietaris de terrenys abandonats a roturar-los i llaurar-los.

- S'han abandonat progressivament les pràctiques d'obertura de tallafores i la repoblació amb espècies alòctones: els tallafores sovint són punts més vulnerables a la propagació del foc, ja que per estar en òptimes condicions haurien de romandre tot l'any llaurats o ben segats, i això a la llarga és una operació massa costosa; la majoria d'aquests tallafores s'abandonen i són envaïts per herbàcies i piròfites que augmenten el perill d'incendi.

- La dotació de personal i mitjans materials són sens dubte les millors armes per combatre directament els focs, no obstant això, sempre seran insuficients davant incendis catastròfics, d'aquí que la col.laboració ciutadana sigui tan necessària. La societat civil ha donat una lliçó de solidaritat i de responsabilitat en els incendis de Catalunya. És hora de prendre un paper actiu en la defensa del patrimoni natural, de tots. Només manca que aquesta s'organitzi i rebi la preparació oportuna. No es pot deixar només en mans de l'Estat la defensa del que és de tots.

- En relació amb l'exposat en el punt anterior, tant a Catalunya com al País Valencià, molts

d'ajuntaments han assumit com a seva la responsabilitat de l'extinció en els seus municipis, creant brigades de voluntaris i comptant amb pagesos experts per a fer de guia quan es tracta d'accedir ràpidament al foc. Tota aquesta gent està en coordinació amb els distints serveis contra-incendis, emperò el que tenen clar és que no romandran passius mentre es cremi un metre quadrat dels seus boscos.

- Després de molts d'anys de repoblacions s'ha vist que molts han estat els diners tirats, i que la naturalesa, lentament, sense ajuda, és la millor regeneradora. Només en casos molt puntuals, en ràpid procés de desertificació es fa necessària la intervenció de mans expertes i utilitzant sempre espècies autòctones.

Són molts més els exemples que podem recollir dels llocs on les administracions autonòmiques han valorat en la seva mesura la problemàtica forestal i la política contra-incendis, dels llocs on s'ha passat als fets i en els quals les decisions preses són fruit de la investigació i del bon seny.

De moment aquí seguim exactament igual que fa 10 anys quanta mitjans humans, mitjans materials de lluita directa (llevat dels Dromaders i l'helicòpter) i com no, amb els mateixos cap-pensants que manegen el cotarro.

Segurament ara serà més divertit: serà com un joc d'escacs, manejat des del P.A.I.C.O. («Puesto Avanzado de Lucha i Coordinación»), una carrossa equipada amb tot l'imaginable (excusat inclòs) que ha costat la grapa de 30 milions, un cop equipat i dotat de totes les «necessitats». El final de la partida, ja se sap, a les 250 hectàrees.

Francesc Lillo Colomar

Agent Forestal. Membre de la Secretaria d'Ecologia i Medi Ambient de CC.OO.

Campanya de
Normalització Lingüística

ESTRUCTURAS

Pídanos presupuestos sin compromiso

C/ Rafel Blanes, 98 tel. 83 66 64

07570 - Artà

Si desea una buena construcción para su vivienda pida información a:

**CONSTRUCCIONES
MANUEL POZO GUERRERO**

C/ Bonaire, 14 - 07570 - Artà (971) 83 58 10

L'art de cultivar bonsai

Mètodes d'obtenció (II)

Una altra manera d'obtenir un bonsai és d'estaca, però hi ha algunes tècniques que podem emprar per aconseguir crear el bonsai en menys temps. Quasi és el mateix procediment del que hem parlat en les llavors, sols que ara partim d'un tany. Les mateixes tècniques podem aplicar amb els murgonaments, i amb molts dels que adquirim en els vivers i també amb els recuperats, però amb alguns arranjaments com són, primer i el més important, el condicionament d'arrels, que el farem el més pla possible.

Potser us demaneu com fer aquest treball. Sol anar molt bé, quan el recuperem, podar les arrels grosses i llargues el més aprop possible al tronc sempre i quan tenguí arrels petites substituïdors.

Si tenim el problema de tenir les arrels petites molt lluny del tronc podem practicar l'amurgonament d'arrels amb bon resultat.

Aquest tipus d'oepració és molt fàcil. Per exemple, si una arrel és molt llarga es fa un tall on volguem les arrels noves. Farem el tall com el faríem en un amurgonament aeri i taparem la ferida amb terra turba i si fa falta hi posarem hormones.

També podem dividir l'arrel en dues, tallant-la per llarg i separant-la amb una pedreta perquè no es torni a juntar.

En alguns casos podem empeltar arrels. Collirem unes arrels de la mateixa espècie i les empeltarem com si fos un empelt d'estaca, col.locant la pasta d'empelts i fent amb la cinta que s'empra per als aeris.

Esperem que amb aquestes explicacions l'aficionat ho tenguí més fàcil, però cal tenir en compte que el que més ensenya és l'experiència, per això serà útil explicar una tècnica que usa un bonsaier.

El mètode comença amb plançons d'un any d'edat obtinguts de llavor.

A la primavera quan els borrons comencin a inflar-se tallarem els plançons en trossos de 20 cm. i els esqueixarem.

En el segon any els deixarem créixer fins que tenguin dos o tres parells de fulls i llavors els transplantarem a cossiols individuals, la rao és perquè així és més fàcil aconseguir una bona distribució d'arrels.

En el tercer any els esqueixos es passaran al camp de cultiu, per això podarem les

arrels i hi col.locarem una post de fusta contraxapada i la fermarem amb corda de cotó que es podrà abans de marcar-se en l'escorça, llavors sí que el treball és més senzill ja que sols l'hem de deixar créixer sense descuidar de regar.

Al quart any tornarem a plantar-lo dins un cossioll després de la poda d'arrels i per primera vegada tallarem el tronc.

Aquest anar i venir del cossioll al camp és molt important per aconseguir un bon NEBARI, ja que si deixam créixer les arrels lliurement durant els primers anys, encara que al principi pot parèixer que totes són iguals, unes creixen més grosses que altres i qualcunes tendeixen a créixer cap avall i si esperam massa és molt difícil corregir aquests defectes. Quan estan dins el cossioll creixen més poc a poc però més equilibrades i entre successives podes abans i després de plantar-les en el camp i cossioll corregim els defectes.

La rao de no tallar el tronc fins al quart any és per afavorir l'engrossament de la base. Hi ha qui aconsella tallar cada any, però s'ha comprovat que no és necessari fins al quart any.

A més hem de tenir en compte dos punts importants per al desenvolupament del futur bonsai.

No tallar l'àpex massa prest ni massa curt, el tronc ha d'esser suficientment gros com per després poder tancar la ferida dins poc temps. El moment òptim és el quart any. Quan el tallem deixarem uns 10 cm. més de tronc, (uns dos parells de fulles).

La rao de donar preferència a cloure la ferida més que a la formació de branques és que si podam just per on volem que nesqui la primera branca, aquesta divisió farà que la ferida es torbi molt a cloure. En canvi, si tallam alt esperarem que els grossors de la base i el nou àpex s'igualin i llavors tallarem per on seria ideal i el trau estarà ben clos.

Quan tenguem branquetes a la part baixa del tronc les deixarem créixer lliurement, si las podam tota la força fugirà a la part alta i les branques baixes inclús po-

drien morir.

L'àpex és tan important i delicat com el NEBARI, per aquesta raó s'acaba el modelat dins cossioll.

Respecte al transplantament hem comentat prèviament la poda d'arrels en especial en els primers anys, però no passa així quan l'arbre ja té el nebari definitiu, llavors si podam massa les arrels estarem retardant el creixement de la copa, però hi ha espècies que són capaces d'omplir el cossioll d'arrels en un sol any. La solució per evitar que es podresqui i no frenar el creixement és transplantar a un test més gros sense tallar quasi el pa d'arrels. Amb aquesta tècnica podem dilatar la poda d'arrels, (seriosament), fins a tres anys. Passat aquest temps hem de podar el pa d'arrels de forma usual tallant més les arrels grosses i menys les primes.

També amb la pràctica suficient de cultiu en el sòl podem accelerar el modelat final de l'arbre.

Associació Bonsai de Llevant

Bonsai obtingut d'estaca

Transfiguració del Senyor

La muntanya de la Transfiguració

La nostra terra és una terra de muntanyes. De muntanyes petites com Sant Salvador; i de muntanyes altes com en Ferrutx. Unes muntanyes que només revelen la seva intimitat als qui s'arrisquen a trascar-les, com diu el pare Ginard. Muntanyes que la festa de Sant Salvador ens permet relacionar amb aquella muntanya on Jesús es va transfigurar davant dels seus deixebles. La tradició ha volgut relacionar la muntanya de la transfiguració amb el Tabor, una muntanya de 588 m. d'altura a mitjan camí entre Natzaret i la mar de Galilea, en el Nord de Palestina.

L'Evangeli ens diu que aquest esdeveniment va tenir lloc en la muntanya alta; i la carta de Sant Pere parla de la muntanya santa. Si la Transfiguració no va ser en el Tabor, -no ho sabem- lo que sí és cert és que ho hagués pogut esser: per la pau que en cim d'aquesta muntanya es respira i per la perspectiva que ofereix al qui s'afanya a pujar-hi. Aquesta muntanya al sud de Galilea és plena d'encant. Els qui ens agrada pujar a les muntanyes sabem que hi ha un secret i una gràcia que només s'assaboreix quan un hi és a dalt.

Què va passar damunt la muntanya? Només per un moment Pere Joan i Andreu varen poder veure qui era realment Jesús. Elies i Moisès els varen fer de testimonis.

La Transfiguració més es pot entendre des de la òptica de la Resurrecció.

Tanmateix el fet va ser un estimul per a Jesús mateix que s'acostava a Jerusalem on l'esperava la mort. I un recolzament de la fe sempre vacil·lant dels tres deixebles que el varen acompanyar en el moment de la gran prova de la passió, ja pròxima. Foren ells tres que varen tenir l'ocasió de veure el mestre, en una situació molt diferent a la del Tabor, en l'agonia de Getsemaní. El record de l'experiència que varen tenir damunt la muntanya, on el varen veure en intimitat amb el seu Pare i acreditat com el que complia les esperances del seu poble, els havia d'ajudar de precís. Jesús, tot davallant de la muntanya tornarà una i altra vegada a mencionar la seva pròxima passió.

Celebrar avui nosaltres la festa evocant el Salvador i la seva Mare, ens ha de possibilitar una experiència forta de retrobada i afirmació del que som i del que volem ser. Els qui volem viure les festes des de la fe i des de la vida de la comunitat cristiana, hem d'agrair la presència constant amb nosaltres i amb tots els homes del Salvador que ens vol associar a la seva experiència de Déu. La festa hauria de recordar-nos la manera pròpia de Jesús de dur-nos la veritable salvació, no des de la força sinó des de la obertura a Déu i des de les conseqüències que això té per al qui ho viu de debò.

Tot al llarg de l'any ens hauria de durar el record d'aquesta experiència. F.M.

Un dia

li demanaren a Kafka:

«I Crist?»

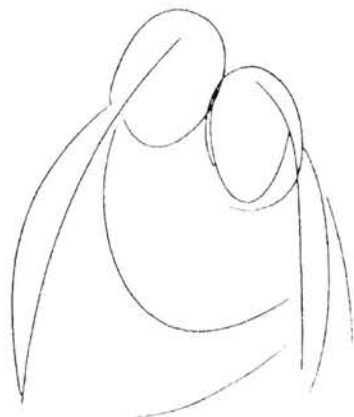
Kafka va abaixar el cap i va respondre:

«És un abisme ple de llum.

Per no caure-hi de dins, un moment has de tancar els ulls»

Necessitam cercar l'experiència personal de Déu que ens empeny en el camí de la nostra conversió.

Necessitam cercar en la nostra vida les petites o grans teofanies o manifestacions del Déu que se'ns ha manifestat en Jesús i que sempre són un fons des del qual sorgeix la resposta de la fe.

Els primers caparrots

El dia cinc d'agost de 1931 les llums artanenques veren la naixença de dos personatges tan singulars com suggerents: Els actuals caparrots.

Aquesta colla de cap grossos, malaureadament coneguda per «cabezudos», excità l'efervescència nacional del nostre poble.

Durant la cercavila del dissabte la gent anava remoguda ferm. Al lucinats, grans i petits celebraven les gestes dansaires dels insòlits cabeçuts. L'esclat de la Segona República desargollà les ànsies festaires dels nostres paisans.

A les saons el batle Don Joan Oleo, i els regidors Nicolau Pons, (intrèpid Colau Xina), l'amo n'Andreu Forteza, Gallet, l'amo en Lluís Riera, de S'Estelrica i l'amo en Bartomeu Sancho, Garreta, varen llançar el guant de la «infidelitat» i posaren el cascavell al moix godoix dels «bons costums», a fi de demostrar que el sol polític escalfa segon l'ús que d'ell es fa.

Tanmateix l'infern és immens. Dos condemnats de més no comporta que calgui afegir una nova estella a la foganya del foc etern.

A les encontrades de 1931, el Consistori obrà de manera «heretge». Així que els finolis mayagues de sempre s'emportaren un xasco ferest.

No havent-n'hi prou amb els caparrots (a opinió dels rentacares d'aleshores representaven el paganisme), que en Colau Xina, amb la col.laboració altruista d'en Paco Cano, Jordi i Joan Escolà, Pere Moner, etc. i sota la toixarruda direcció de l'inclit Toni Massot, tingué la «barra» d'organitzar balls d'aferrat públics, vulgo la primera verbena de les festes a la Plaça Nova.

Per «fer» de caparrots, i d'aquesta guisa rompé el virgo de la tradició, els elegits foren Ramon Ginard Genovard, Butler i Pere Mestre Carrió, Vell.

En Ramon, falaguer com una falsia, va ser l'home. Ballava just un trompíxol i tenia les cames esperitades per milers d'angelets celestials.

Al contrari d'en Pere Vell que era una mica més feixuc, però ostentava la resistència física d'un mul somerí.

Perquè professam devoció al testimoniatge oral, el passat diumenge, dia 18 de juliol, retérem visita a la clarivident Bàrbara Juan Dalmau, sa madona Pelada del barri de Santa Catalina, viuda de Ramon Ginard, Butler.

Tot i obrir les persianes, una oloreta

Bàrbara Juan Dalmau, Pelada.

d'escaldums antanyals copsà la trenca-dissa percebadora del nostre olfacte. Les flaires culinàries procedien de la cuina dins l'oficina de la qual la filla Francisca, muller de l'amic Rafel Piris, Siurell, donava ventim escaldumós a un rostit d'aquells que haurien fet rompre el dejuni a Noè.

«És que avui, fillet, se cumplen 88 anys des de que vaig venir al món».

«Idò motiu doble per celebrar-ho».

«Vous: Jo nasqué al carrer de Sa Lluana el 18 de juliol de 1906. Som filla de Bartomeu Juan Nadal, Galbis, i de Catalina Dalmau Alzamora, Pelada. A l'instant de ma naixor mos pare tenien 23 anys. Es dos eren foravilers d'ofici. Sempre he sentit a dir que ses meves arrels artanenques són fondes. Es quatre padrins ja eren nadius d'aquí. Nomien Antoni Juan Sureda i Bàrbara Nadal Galbis, amb veïnatge al carrer d'es Mestral, 13. Antoni Dalmau Servera i Margarida Alzamora Lliteres, estadans de s'agraciat carrer de la Vinya, 14.

L'any 26, s'arbre des meus vint anys espletà d'enamorament cap a en Ramon. Tan mos agradàrem, que en es 12 mesos de floreig amorós, en Ramon i servidora donàrem es definitiu Si a Don Sebastià Lliteres, es Vicari Felip.

Tenc ben present que va ser a sa matinada des 31 de desembre de 1927.

Feia fosca i fred, perquè figura't, era a missa primera, o sia a les 3 hora d'ara, i pots ben assegurar que jo tenia sa son a Cabrera.

Sa comare, es dos pics que vengué a canostra, me deixà dos joiells encantats i plens de salut: En Joan i na Francisca, un i altre maritats amb Catalina Servera, Virella i Rafel Piris, Siurell.

Sa cadena familiar segueix embulant-se. Tenc nêts i renêts. De tots n'estic alavada. Me reverencien i jo procur correspondre amb dos dobbés de lo mateix.

Sa joventut des meu temps corria ses qüestions escabroses, perquè havia d'haver-les amb foravila. Per escapolir-me d'es camp vaig llogar-me de cambra a Ca'n Paino de la Gran Via. Feia de tot; agranava, rentava, fregava, espolsava i mudava es llits. Sort que sa senyora, Dona Lola Belil, era una santa.

Una volta casada me guanyava ses sopes teixint calats per sa fàbrica de Barcelona de Ca'n Belil. Els cobrava a 10 cèntims es pam.

Quan nasqué es meu fill Joan (1929), deix es calats i me pos a cosir senalletes per Ca'n Sopa de «sa benzina», fins que la casa tancà es negoci. Després es meu comprador va ser en Joan Pantalí.

Arabé: Lo punyetero fou pes Moviment. M'haguessis vist arreplegant escorça de pi. Partirem a Son Fortè i acabarem a Son Serra. Sempre a compte de n'Andreu Mondoi.

(Les bullidures de l'escorça de pi i alzina eren ideals per tenyir tot tipus de vaixelles. Una volta la supiata havia cristalitzat, la fusta del calafatam resultava totalment impermeable).

En Ramon era trempat de caràcter i un boníssim balador. Per això, juntament amb en Pere Vell, que va ser sa famella, el triaren per estrenar sa careta i es calçons amb bufes d'es caparrot mascle. Se n'hi donava que feien feina plegats en es tall de mestre Joan Ferrer, Sagristà. Picaven maçó pes recàrrer de carreteres.

Abans de seguir, et diré que es caparrots responen per en Xina i na Xana, perquè foren batiats per es ferrer mestre Joan Xina. Com que sa seva dona era se mestressa Xana, ja tens entès es noms caparroters.

Es dossabte de ses festes del 31, es poble era un estol de poltrells sense cabreste entenimental. Sa sortida des cercaviles va ser una bomba. No saps lo que passà. Hi hagué una gentada de por. En vols de corregudes i rispades darrera aquells desconeguts pages!

De rebot, ses cucanyes a sa Placeta des Marxandoforen més vistoses que ses d'anys passats, i sa revetla, tres malles de lo mateix.

Tan sonat fou es reeiximent, que es dia de Sant Salvador es caparrots foren obligats a ballar es ball de Sa Cisterna, però sa cisterna de quan entren, no a sa fetap'en Murta.

Jo t'assegur que mai del món he vist un trui tan afavorit. En Ramon i en Pere quedaren rendits i esbraonats.

Però sa medicina millor pes cansament consistí quan es secretari Don Fernando Moscardó Canals, entregà a cada un des cap grossos desset pessetes i mitja de s'època.

Figura't; tres quarts de farina (set quilos i mig) ne valien quatre de pessetes i en Butler guanyava catorze reials de jornal.

Notassis tu amb quin goig vaig pastar una fornada. Encara sa fornara Pepa no havia cridat «s'aigo en es foc», com jo ja

tenia sa pastarada tova.

(El forn de la fornara Pepa estava a la llar materna dels germans Magdalena, Antònia, Toni i Jaume Xinet, al carrer de Santa Catalina. Això no obstant, l'accés era pel portal d'enfront de S'Esglesieta.

El forn i oficinàires opcupaven l'actual menjador de dit domicili. La mestressa Pepa va ser la padrina d'en Jaume Llabrés de «Sa Serradora»).

Ara tot ha capgirat de cap a peus. Reconesc que son temps novells i sa gent ha de demblar es rums moderns.

Però aquelles corre-disses d'es Cos i d'es Tren, es ball de Sa Cisterna i ses ballades d'encantats, no tenen comparança amb lo d'avui.

Alla on ballaven na Montserrat Coloma, consort d'en Tomeu Puceta, i sa meva cunyada Francina Aina Maleta, mare de Joan i Miquel Butler o Malet de Na Carretó, es trespol repujava ses perles des sarau envirmat i vitenc.

(L'any 31, la joveneta encantada per ballar sa primera va ser na Coloma Poblera, casada en l'amo en Pere de Sa Granja. Un pic conegut el món de l'elegida, regidors i musics directament anaren a cercar-la a caseva).

També vull que sàpigues que s'agrandor més grossa que ulls poguessin contemplar, era voure en Sebastià Ginard, des Moli

A l'esquerra veim madona Bàrbara Pelada en un dels moments crucials de la seva vida: L'estrena, als 18 anys, del vestit de ciutadana. Rera quedaven les aspres vestidures «de pagés». La camarada del costat és na Maria Sansó, sa Monja Fameca.

BAR- RESTAURANTE CAN BALAGUER

tel. 83 50 03
c/ Ciutat, 19
07570 - Artà

*** Menú del dia**

*** Tapes Variades**

*** Cuina Mallorquina**

d'en Corona (avui bar Nelson), i sa muller Tonina Serra, sa qual a la vegada era filla d'en Joan Serra, es moliner d'es Molí de D'altballant un Tango. Al' hora de aferrar-se quedaven totsols perquè es públic es feia un rotlo.

Pareix mentida lo que tornam. En Ramon era un coet i jo que no desdeia. Després de sa milícia estigué 42 anys amb so Sagristà. Va nèixer a Na Crema el 14 de gener de 1901. De jove era afectat de riure, perquè anar de bauxa sempre ha estat es sant i senyal d'es Butlers».

Les paraules de madona Bàrbara Pelada ens donen empriu ha afegir uns breus escapolons butlerians:

A les ocasions no hi havia festa completa si algún Butler no hi participava. Pel que fa a en Ramon, les festes de Sant Roc a Sa Torre eren el marc idoni per poder-hi expressar la doble faceta de glosador i artista genial en l'art del disfres.

De quan la vinguda del tren, 1921, en Ramon glosà l'esdeveniment, punt per punt, mitjançant unes rimades cançons dignes de lloança.

Recordam que en els anys 50 el Bisbe Monsenyor Damià Nicolau enregistrà en cinta magnetofònica les tonades mallorquines meravellosament cantades per l'amo en Ramon.

També fou cridat a Barcelona, per, através de Ràdio Nacional, expenssionar el nostre folklore.

Deprés d'una malura hepàtica, el pobre Ramon morí el dia 19 de març de 1968, al carrer del Llebeig. Amb el seu òbit Artà perdé el braç dret de la bulla i la disbauxa.

L'encontre «alla D'alt» amb el company Pere Mestre, Vell, devé ser commovedor.

Deixem que la seva esposa posi la cloenda al present article: ->Per la Puríssima i Sant Salvador soliem estrenar ses mudades d'hivern i d'estiu. Generalment eren de cotó, tota vegada que sa roba de seda era caprici de senyors.

Ses sabates eren fetes a mà. Es sabaters que tenc dins sa memòria son: n' Amadeo Frare, es Benets, es Xamenes, i es sabater Menut des Botovant. Pens que sa botiga de na Calafata d'en Mateu Julianet, fou

pionera amb vendre calçat de fàbrica.

(Dita tenda estava al solar buit ubicat entre el bar de Sa Placeta i cana Margalida d'es Colmado. Cada cop que el veim pensam que el carrer de Rafel Blanes sembla una boca escaixelada. Vaja un baluerna urbà, Déu meu!).

Lo més elogiós de ses festes era s'arròs de pollastre. Actualment es tracte d'un plat des caramull, però abans era carneta de cervellet. Res, va dir en Molt: Carnum de pompa i trompa!

No comvé oblidar es gelat de l'amo en Joan Janeca, es torrats de n' Agustina, i els gelaters externs que transportaven sa bomba a s'esquena de casa en casa.

De tot això, me quet en ses 12 dècimes que me dava sa padrina perquè passàs bones festes, i no en parlem de ses 17 pessetes i mitja que en Ramon cobrà per haver estat es «Caparrot Xina».

Heus així servides, lector comportívol, les paraules d'una persona que els 88 anys d'edat, atresora la impagable virtut de la senzillesa.

Gavell d'adagis (III)

Per Miquel Tous

Octubre.-

Quan s'octubre està finit, mor sa mosca i es mosquit.
Octubre vanitós, cobreix set llunes enganyós.
Per Sant Lluc (dia 18), nesples pelluc.
Per Sant Lluc, mata es porc i tapa es cup.

Desembre.-

Desembre és un vell que arrufa sa pell.
Es qui desembre acabarà, l'any nou veurà.
Llaura amb gelada i tendràs bona anyada.
Sa llaurada quan fa fred, ajuda a fer bon esplet.
Any de neu, any de Déu.
Ametller no facis via que gelarà qualche dia.
Es pobres, amb dos murtons fan Nadal.
Any de neus, any de béns.
Nadal calent, Pasco fred.

Variats:

No diguem bé ni mal del dia, fins que passat sia.
Es qui va amb un coix, es cap d'un any ho són tots dos.
Del que ulls no veuen, el cor no s'endola.
De muliner mudaràs, però de lladre no t'escaparàs.
Quan Déu vol, s'ennigula i plou.
La mar, quan més té més brama.
Qui molt abraça, poc estreny.
Cada cosa a son temps i en s'estiu cigales.
Cada cosa a son temps i per Pasco panades.
Bon nas i bones orelles, bones velleses.
La primavera tardana, fa créixer es grà dalt sa sala.
Qui no té sort no hauria de néixer.
Qui les vol cuitores, que les sembri a bon lloc.
Caseta mia, per pobra que sia.
D'aigo passada, mulí no'n mol.
Ses errades d'es sastre, les paga es teixidor.
Vent serverí, ni peix ni cuní.
Vent de llebeix, ni peig ni cuní veig.

(Seguirà)

ES DONEN CLASSES D'INFORMÀTICA

Informació: c/31 de març, 25-2n. - Artà

Tel 83 54 09

Andreu Genovart

Calor i gent

Calor i gent, vet aquí les dues característiques que més estant marcant aquest estiu 94 al nostre poble. Es calcula que els caps de setmana entre els residents a la Colònia i a les urbanitzacions veïnades el nombre de persones s'acosta a les 2.500. Aquesta xifra que per altres indrets no és gens elevada, sí que és significativa en el cas de la Colònia on, com se sap, a l'hivern només són 300 persones. L'afluència de visitants i estiuejants és molt notòria els dissabtes i diumenges a la platja i a l'hora d'aparcar els cotxes a certs carrers.

Concert d'estiu

El passat dia 22 de juliol hi hagué un concert de música clàssica a l'església parroquial a càrrec del Cor de cambra «Ars Antiqua» sota la direcció d'Eulàlia Salbanyà. El repertori que s'oferi fou ample i variat i del gust del públic que omplí el temple parroquial i que aplaudí fortament les intervencions de la coral. L'acte havia estat organitzat conjuntament pel Centre Cultural i el Club de la Tercera Edat i estava patrocinat per l'Ajuntament d'Artà. En el programa hi figuraven unes paraules del regidor de Cultura Montserrat Santandreu en les que deia: «Pels que apreciam l'atractiu que té la Colònia en aquestes dates de canícula, la placidesa que pot reportar la música clàssica és certament un alicient més per gaudir del seu encant».

Festes del Centre Cultural

Des de fa uns anys per les festes de la Mare de Déu d'Agost i de Sant Roc el Centre Cultural organitza unes festes populars que cada vegada van obtenint més participació i saborino. Aquest és el programa previst:

Dia 12.-

A les 20. Inauguració d'una exposició col·lectiva de pintura als locals del Centre Cultural. Hi participaran entre altres Bàrbara Sansó Genovart, Antònia Salom, Alex Fito, etc.

A les 20:30 hi haurà jocs infantils a la plaça de Sant Pere i a les 22:00 al mateix lloc una gimkana popular organitzada pels joves del Centre Cultural.

Dia 13.-

A les 20:30 obertura de la tradicional tómbola que com de costum serà a benefici de la Parròquia. A les 23, animada verbena que com sempre serà a càrrec del popular duo Salvador i Gori.

Dia 14.-

A les 19:00, al campet, futbol femení entre les eternes rivals Colònia-Artà. A les 22:15, a la plaça de Sant Pere, ball de bot animat per l'agrupació Artà Balla i Canta. Hi haurà ball obert.

Dia 15.-

A les 18:00, torneig de futbol infantil entre els equips Colisión - All Stars i Duques - Carroñeros. A les 20:30 actuació de Serpentina a la plaça de Sant Pere. A les 22:15 al mateix lloc, bàsquet de carrer.

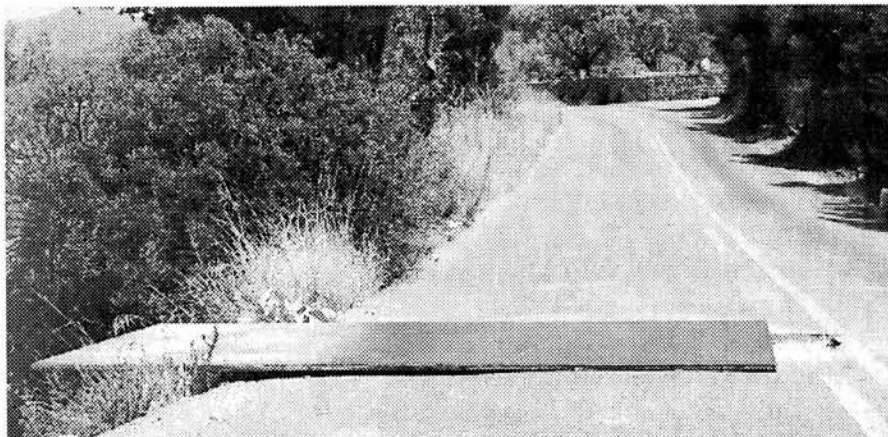
L'organització comunica que durant tots els dies hi haurà servei de bar i entrepans.

Petits detalls

A petició de l'Associació de Veïnats de Montferrutx els grans contenidors ubicats al campet de futbol foren retirats d'aquell lloc perquè feien mal a la vista. El lloc que ara ocupen està molt prop d'allà mateix darrere uns caramulls de terra. Seria convenient però que es posàs algun rètol indicatiu de la seva ubicació actual perquè molta gent ho desconeix. Igualment seria d'agrair que l'Ajuntament atengués la petició formulada per la mateixa Associació demanant que a la carretera, a la devallada de Montferrutx, abans del cementiri, hi hagués dos rètols indicadors, un que posàs Betlem i l'altre S'Estanyol ja que moltes persones quan són en aquell indret dubten per on prendre. Així com s'han cuidat de posar l'indicatiu de Depuradora, no hi estaria gens malament que es posassin aquests altres.

Creim convenient també recordar que la baixada des de la carretera per la urbanització Montferrutx no és una autopista i que s'han de respectar els límits de velocitat. El pitjor és que si un conductor davalla a la velocitat indicada alguns dels que van darrere li toquen el clàxon.

Finalment dins aquest apartat de petits detalls cal agrair el signe de prohibició de cans a la platja que ha fet instal·lar l'Ajuntament. Ara el que toca és fer-lo complir.

Negligència. - No hi ha ni bé ni mal que duri cent anys, però sí una dotzena de dies va tapar una síquia aquesta planxa de ferro de la foto vora Sa Devesa. No sabem el motiu de fer la síquia però va quedar sense senyalitzar amb perill d'haver-hi qualche desgràcia. Gràcies a Déu... i a la seva eficàcia, ja està arreglada.

UNISEX

Perruqueria

Àngela

Carrer Antoni Blanes, 24-baixos
ARTA - Telèfon 835777
Es prega demanar hora

CAFÈ GRAN VIA

NOVA DIRECCIÓ
(Tomeu i Jaume)
c/ Ciutat, 35 - Tel. 83 50 09

Especialitat en:
Tapes variades, frit, ronyons, callos,
croquetes.
Entrepanes, hamburgueses, Pepitos de
llom, postres de casa, etc.

El quiromassatge

Efectes del massatge (III)

Metabolisme i òrgans.

És ben sabut ja que el massatge estimula les funcions vitals dels òrgans i del metabolisme en general, però també ajuda a calmar-les o reequilibrar-les.

Quan un òrgan del cos no treballa al ritme adequat de cada individu és produeixen canvis en el funcionament de tot l'organisme. Per exemple, si el fetge no actua correctament en la producció del líquid biliar (substància que segrega), els altres òrgans es veuen afectats d'una manera o altra, directament o indirecta (pàncrees, estómac, intestins...)

És per això que el massatge contribueix molt favorablement a millorar les funcions vitals de tots aquests òrgans i d'altres... augmentant l'evacuació de desfeta orgànica, intestinal i renal, aminorant o accelerant la segregació del líquid biliós o pancreàtic, eliminant els gasos gàstrics obtinguts per l'hàbit, tipus d'alimentació, etc.

Cal no oblidar que el massatge per si sol té uns efectes importants dins el context del funcionament de l'organisme, però malgrat no és la meua feina aconsellar sobre el factor alimentació, recordaré senzillament que l'hàbit i el tipus d'aliments provoquen en la majoria dels casos, alteracions en el cos, moltes vegades irreversibles. Per

tant un ajut extern i conscient, millorarà considerablement la durada d'un tractament de quiromassatge en el reequilibri de les funcions de cada un dels nostres òrgans, que sovint per la fàcil habituació del cos descuidam o no en feim cas, pensant allò de: ...»és igual, el cos ho aguanta tot»...

Així doncs, els efectes del quiromassatge sobre el metabolisme i òrgans són els següents:

* Aparell circulatori: en varem parlar en la segona edició i puntualitzarem més amb relació al sistema nerviós.

* Aparell respiratori:

- Augment per dilatació de l'oxigen pulmonar, eliminant anhídrid carbònic.

- Ajutant a l'especulació minvada (dificultats per expulsar mucositats bronquials).

- Obstruccions nasals, sinusitis, etc.

- Millorant la capacitat pulmonar.

* Aparell digestiu:

- Eliminació de gasos retinguts que provoquen inflamació i flatulències (serofàgies).

- Efectes sedants en digestions nervioses.

- Ajuda individus que per falta de moviment peristàltic no evacuen de forma natural els excrements orgànics (restrenyement).

- Reeducant moviments del colon.

- Elimina adherències acumulades que poden provocar infeccions i brutor, reduint el diàmetre de pas intestinal.

* Aparell biliar:

- Reequilibri de les secrecions hepàtiques (tant per falta com per excés).

- Efectes sedants en inflamacions del fetge (depuració).

* Aparell urogenital:

- Depuració de dipòsits de greix.

- Millor filtració d'orina.

- Efectes estimulants o calmants en l'equilibri hídric del cos (retencions).

- Prevenció en la formació de càlculs renals.

Per tant, l'acció del quiromassatge està indicat en la majoria d'afeccions orgàniques que alteren el correcte funcionament metabòlic així com: l'estrenyiment, serofàgies, estenosi del pilor i duodè (encongiment), atonies gàstriques, o insuficiències motores, dispèpsies (males digestions), inapetències, vòmits, retencions hídriques, problemes respiratoris, etc.

Com sempre, desitjant que sigui del vostre interès. Salutacions.

David González.

Quiromassatge

terapèutic-deportiu

*Dilluns i Divendres
de 9 h a 13h
al Centre Mèdic Artà*

*Avda. Ferrocarril, 2
Telf: 835221*

*Dimarts-Dijous
Particular- domiciliis
telf: 565454
hores convingudes*

Història apòcrifa d'Artà. Capítol primer

NYUG

Text: Miquel Piris
Dibuix: Antoni Infante

Un dels primers habitants d'Artà, de les illes i del món en general va ser na NYUG. D'això en deu fer, aproximadament, uns 150.000 o 200.000 anys, mil anys amunt, mil anys avall.

Nyug, una femella d'aspecte irresistible per als mascles de l'època (tenia els pits i el cul grans i peluts com corresponia a les deeses de la fertilitat), no era sempre Nyug. Quan el que es dirigia a ella era el seu company de tribu Broag, li deia «Niuf» ja que havia perdut quasi totes les dents en una baralla amb Gurg: a cops de cap els hi va trencar la mala bèstia.

En Gurg ara és el cap de la tribu i és el que es beneficia dels favors de «NYUUU...»: d'aquesta manera és com anomena Nyug en el moment del coit: un «NYUUU...» apassionat, rítmic, frenètic, dolorós, petit i, finalment, silencios: NYUUUU... i Gurg queda adormit. L'any passat, devers setembre, en Gurg va trobar en Broag intentant copular amb Nyug. En veure allò, en Gurg es va tirar damunt en Broag i... Ara tornen a ser amics. En Gurg, tret de quan li toquen na Nyug, és bon al·lotot i li mastega el menjar sempre que Broag té gana.

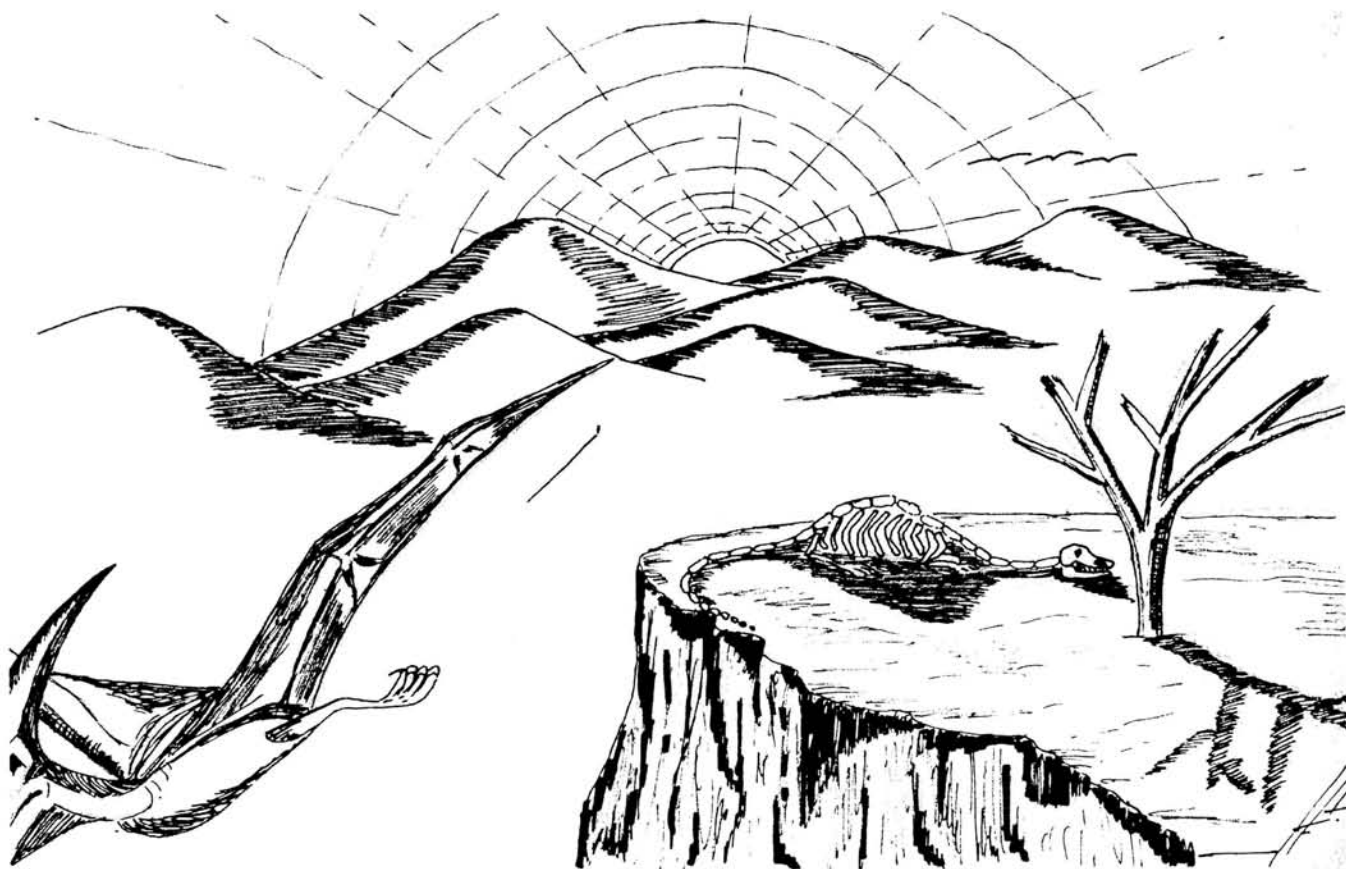
El quart membre de la tribu és Groc, de pell bruta i peluda com els altres, però Groc. Ell és l'únic que anomena a Nyug amb correcció. De fet va ser ell el que, a més d'engendrar-la, li va posar el nom quan va veure com moria sa mare durant el part. Era bastant improbable que a Nyug li haguessin posat un altre nom ja que «Nyug» era un dels pocs sons que Groc havia emès en tota sa vida.

És un matí de maig i en Gurg dorm exhaust al sol després d'haver cridat i esbufegat «NYUUU...» durant hores. Na Nyug, una mica despentinada, com sempre, es dirigeix a la cova i pel camí es troba amb en Groc tirat per damunt unes carritxeres. Allò era estrany. S'hi acosta. Com que Groc du la cara bruta i plena de pèls, Nyug no pot veure el blanc de la mort en el rostre del seu pare. En Groc només té temps de mirar-la un moment als ulls i morir expirant un petit «Nyug!». Pobre Nyug, pobra i innocent criatura paleolítica, no entén res: Per què li estir els pèls del bigot i no diu res? Per què li peg puntades de peu i no gemega? És la primera vegada que Nyug té la mort davant i es desespera sense entendre per què.

Com que no sap què fer, continua tirant-li pedres però en Groc no es desperta i arriba a estar literalment cobert de pedres i ara, en tirar pedres sobre pedres, surten espurnes que Nyug no veu d'empipada que està. El fum no tarda en aparèixer i en uns minuts fa un bon foc, tant que va cremar bona part de la contrada artanenca. L'incendi es va estendre ràpidament, tant que no li va donar temps a en Gurg a despertar-se. Nyug aconseguí escapar en direcció a Sant Llorenç d'Es Cardassar i en Broag en direcció a Canyamel.

Aquell foc, aquell primer foc també va extingir els darrers trenta-quatre exemplars de dinosaures que havien sobreviscut als meteòrits maleïts.

Resum del capítol primer: Artà, 150.000 anys Abans de Crist. Nyug és el nom de l'única dona de la tribu d'Artà. En un atac d'histerisme provocat per la mort del seu pare, Nyug descobreix el foc i crema el municipi, incinera el seu pare, mata el seu amant i fa fugir en Broag, el quart membre de la tribu, en direcció a Canyamel. Ella fuig de les flames en direcció a Sant Llorenç d'Es Cardassar.

Jean Pierre Rampal, concert a Artà

(Ofereim als nostres lectors un comentari-impressió de Josep F. Palou, director del Festival de Música Clàssica Antoni Lliteras, en ocasió del concert de Jean Pierre Rampal celebrat dia 22 de juliol al Convent)

Divendres dia 22 de juliol, a les 16:00 hores aproximadament, assajaven al Convent Jean Pierre Rampal, Claudi Arimany i Daniel Roi. Quan Rampal i Arimany muntaven les flautes dins la sagristia, a l'església Daniel Roi provava el clavecí. Amb ell parlàrem del concert i del seu principal protagonista. Daniel em deia que tocar amb Rampal suposa que normalment no hi ha problemes ni musicals ni extramusicals. Contava que la primera vegada que va interpretar amb ell la sonata en Si menor per a flauta i clavecí, de J. S. Bach, sonata que per cert és, musicalment, molt densa i complexa, va ser sense assajar res abans i la varen tocar junts en concert. A més a més, Daniel va dir que ell no havia tocat mai aquesta sonata. «No hi va haver problemes», deia, i explicava que «Rampal t'agafa de la mà i et porta fins al final amb una seguretat d'idees musicals, respiracions, expressió... que és com si en tot moment explicàs la música. Tot està clar».

Durant l'assaig, ja tots tres, era una mica com preparar-ho tot perquè en el moment de l'actuació es pogués expressar cada un d'ells amb tota llibertat. Era un feina molt important, encara que no ho

semblàs, però sempre vaig tenir la sensació que el que era important seria el que hauria de venir, i amb molta de diferència.

Parlaven entre ells d'algun fragment de música, de com havia de ser, fins on haurien d'arribar en aquella frase musical. Quan n'havien parlat un poc continuaven i quasi bé mai no repetien el fragment.

El que és important per al concertista és tocar al màxim, el millor possible, al l' hora del concert, no abans ni després. Aquest moment irreplicable és el que més cerca J. P. Rampal. Tot està en funció d'això. La resta són petites coses necessàries que permeten que la música pugui arribar en aquell moment.

És aquí on volia arribar, amb els exemples anteriors. Tot el que és música no s'assaja amb Rampal, basta escoltar, sentir i deixar-se portar. La música que fa Rampal quan toca, no l'ensenya com a professor, perquè les explicacions no basten, les paraules sobren ja que són insuficients. Quan comença a tocar és tota una altra forma de comunicació diferent a l'habitual, i ell fa que sigui fàcil i molt intensa.

Moltes vegades durant aquests dos dies parlàrem de detalls purament tècnics amb tota la importància que això té però que dins la idea del resultat final del concert i la música esdevenen simples coses necessàries per fer música, però intrascendents.

També durant les anades i vingudes, i a l'hotel, era habitual entre els tres músics parlar de tot tipus de frivoltats i n'hi havia de divertides. Com per exemple, contava Rampal que el divertien molt els títols d'algunes obres modernes com «peça per a violí a quatre mans» o «simfonia no començada».

Parlant del públic contava Rampal que una vegada a Washington va tenir un problema enorme i es va enfadar moltíssim amb ell, però no després ni abans de

Jean Pierre Rampal, concertista al VI Festival de Música Clàssica Antoni Lliteras

l'actuació, sinó durant el concert. Tot va ser que una nina jugava a la primera fila amb un mocador vermell i anava i tornava per davant d'ell, a baix de l'escenari. De cop Rampal aturà el concert i va dir al pare (no a la nina) que per favor guardàs la seva filla. El públic se li va posar en contra. Ell conta, encara ara molt disgustat, com va haver d'explicar que ell intentava tocar i fer música el millor que podia i necessitava un mínim de quietud i concentració. «Pareix mentida, haver d'explicar això al públic», deia Rampal.

Actualment Rampal es dedica només a fer i dirigir concerts. Conserva una claretat d'idees increïble: recordem que té 72 anys. En tot moment sap trobar l'expressió necessària tant en l'escenari com a baix i personalment crec que hi ha moments quan toca que són únics i irrepetibles. A vegades sent un poc de tristor perquè el concert s'acaba i de no poder-lo escoltar més sovint en directe.

El públic que va als concerts de Rampal sempre comprèn que allà està passant alguna cosa important i tothom, uns més i altres menys, en surt més o menys «afectat» de la música que Rampal l'hi ha fet sentir. I així va passar en el concert de dia 22, amb l'assistència i entrega que va demostrar.

Josep Francesc Palou

Un moment de l'assaig previ al concert

CA 3
CRISTALERIA ARTA, C.B.

Carrer Ciutat, 48-A Tel. 83 53 75

Les ofrecemos nuestros servicios

- * CRISTALES REDONDOS DE CAMILLA
- * DOBLE ACRISTALAMIENTO
- * CRISTALES DE SEGURIDAD Y TEMPLADOS
- * CRISTALES TALLADOS I BISELADOS
- * ENVARILLADOS Y EMPLOMADOS

- * METACRILATO
- * PECERAS A MEDIDA
- * LETREROS LUMINOSOS
- * CISTALES COLORES

- * FALSOS TECHOS
- * MAMPARAS DE BAÑO
- * ENMARCACIÓN

BIBLIOTECA

La Biblioteca de la Colònia de Sant Pere.

Com ja varem anunciar, la Biblioteca de Na Batlessa romandrà tancada durant el mes d'agost. Per això, ara hem cregut oportú parlar un poc sobre l'altra biblioteca municipal, la qual sí que estarà oberta durant tot aquest mes i, per tant, els habituals usuaris dels serveis bibliotecaris del municipi no quedaran completament desatsos.

La Biblioteca de la Colònia entrà en funcionament a finals del 1989. Està

integrada -baix la coordinació de Na Batlessa- a la Xarxa de Biblioteques del Consell Insular. Dins d'aquesta Xarxa, la Biblioteca és una de les que serveix un menor nombre d'habitants; si més no, respecte a la seva població estable. Així, a la Colònia es dona una proporció de 9'6 llibres disponibles per habitant, constituint tal proporció una de les més altes de Mallorca.

Per això, dins de la seva obligada modèstia, a aquesta Biblioteca és just considerar-la més que digna. Actualment, el seu fons té 3.040 volums registrats. Aquest fons s'ha anat formant partint d'un lot fundacional de 1400 llibres en el qual s'integraren les obres bàsiques imprescindibles. A aquest fons s'han sumat successives adquisicions; així, durant l'any passat s'hi ingressaren 236 llibres nous.

Respecte als usuaris de la Biblioteca, durant el curs escolar predominen clarament els escolars menors de 14 anys

ja que, de fet, constitueixen un 80% dels lectors. La Biblioteca ofereix a aquests escolars una necessària ajuda en els seus estudis. A l'estiu, els lectors formen un conjunt més heterogeni.

Per acabar, només recordar-vos que, també durant el mes d'agost, podeu disposar dels serveis de la Biblioteca de la Colònia, la qual està situada a la primera planta del Edifici Municipal de la Plaça d'en Fasol. L'horari d'estiu és el següent: de dilluns a divendres de les 18 a les 20'30 h.

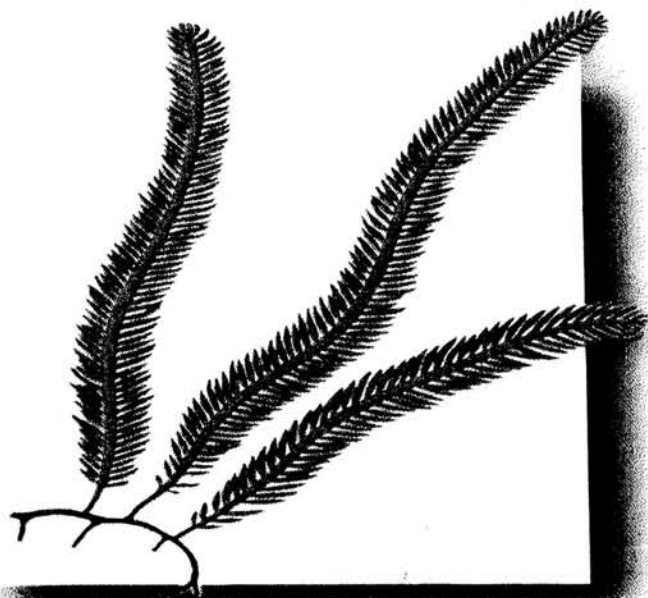
Cinema infantil a la Colònia:

A partir del dia 10, cada dimecres del mes d'agost a les 19 hores a la Biblioteca de la Colònia tindrà lloc una sessió de cinema infantil. Els títols de les pel·lícules s'anunciaran més endavant a la Biblioteca i a diversos establiments del poble. Hi estau convidats.

«Caulerpa Taxifolia»

Aquest és el nom científic de l'anomenada alga assassina. La Unió Europea ha promogut una campanya cartogràfica de localització de les colònies d'aquesta vegetal submarí que amenaça greument tota la flora mediterrània. A tal efecte s'ha editat un cartell, del qual reproduïm la fotografia de l'alga, dirigit a tots els submarinistes perquè si localitzen la presència de l'esmentada alga ho comuniquin a un telèfon de Girona, concretament el 972-336101.

Des de Montecarlo on per error es va introduir a la mà, s'ha estès per la mediterrània occidental amb zones localitzades a l'est de Mallorca. Si qualche lector practica el submarinisme i localitza aquesta alga, sap que farà bé d'avisar del lloc al telèfon esmentat.

ATENCIÓ ALS ANUNCIANTS

Pregam als qui inserten publicitat a la NOSTRA REVISTA, i també als qui es vulguin anunciar al número de SA FIRA (3 de setembre) i que ja tenen costum fer-ho, avisin a la Redacció (tel. 83 50 33 - contestador automàtic), o bé a Guillem Bisquerra abans del dia 22 d'agost

Bàsquet

Antoni Nicolau, jugador del Valvi Girona

Jaume Morey.- En un any, ha passat de jugar al C. E. Sant Salvador d'Artà al Valvi Girona, a la màxima categoria del bàsquet català per a jugadors juvenils, que és com que dir, el millor bàsquet espanyol. La progressió ha estat extraordinària, segurament perquè a les aptituds físiques naturals, i singulars, les acompanya amb un actitud de màxima il·lusió que aquesta temporada de tast no ha fet més que consolidar. A n'Antoni li agrada el bàsquet i se sent capacitat per tenir-hi aspiracions.

Bellpuig.- Com t'ha resultat aquesta primera temporada amb el Pompeu Fabra de Salt?

Antoni Nicolau Servera.- Bastant bé, i a la part final molt bé. Hem fet campions de Girona i tercers de Catalunya.

B.- Has jugat molt en els partits?

ANS.- Sí, una mitjana de 30/35 minuts per partit i al final jugava pràcticament tots els 40 minuts. Sí, he estat titular. Habitualment jugava de pivot, però en 4 o 5 partits he jugat d'aler. Jugant d'aler se n'aprèn molt, i es tracta precisament d'això.

B.- I t'has sentit a gust...

ANS.- Sí, sí... tos érem amics i m'ha anat molt bé. Viure a Girona? I bé. És distint, sobretot en el temps lliure. Aquí tens el poli a dues passes, tens el motoret... allà, per exemple, no sortia els vespres. A vegades m'he avorrit, però en general he estat molt bé. Enyorança? Els quatre primers mesos, un poc, després ja no. Estudis? Bé, bé. He acabat quart d'ESO i el proper curs començaré Batxillerat.

B.- Al final de temporada jugares un parell de tornejos interessants...

ANS.- Em convocaren amb la selecció catalana per jugar el torneig internacional de Carquefou, a França. No vaig jugar gaire més que 4/5 minuts per partit perquè a la selecció hi ha gent molt bona; però estic molt satisfet del joc que vaig fer. El nivell dels participants era molt fort, de lo milloret d'Europa, gent molt alta, que en sabia molt. Va ser una bona experiència que, tot i haver jugat poc, m'ha servit molt.

Després jugàrem el Campionat de Catalunya i fèrem 3r entre 5: dos equips

de Barcelona, un de Girona, que era el meu, un de Lleida i un de Tarragona. El darrer partit el jugàrem contra el Barça i si haguéssim guanyat hauriem fet campions; però ens apallissaren. La veritat és que mereixiem ser segons.

B.- Després ja amb el Valvi...

ANS.- Sí. Començarem amb una tanda de 20 dies d'entrenament i després partits contra el TDK Manresa, el Joventut... amistosos. Vaig jugar bastant, no tant com al Pompeu Fabra, però més que amb la selecció.

B.- I, finalment, has fixat.

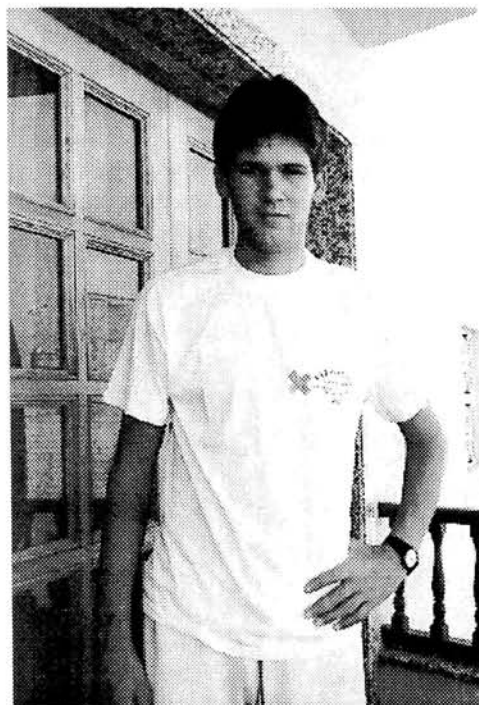
ANS.- Sí. Condicions? Crec que bones. Estaré a una residència d'estudiants, perquè com que som de Mallorca els caps de setmana no me'n puc anar a casa com fan altres jugadors que estan a la residència del Valvi. Jo estaré amb universitaris de fora de Girona. Podré anar al mateix institut, amb els amics que ja tenc... Començarem el 16 d'agost. Les sessions seran diàries. Al matí, dues hores de física i una i mitja de tècnica individual. Al capvespres, dues hores més d'entrenament. Això cada dia, fins que comencem les classes, a mitjan setembre. Després concentrarem els entrenaments els capvespres que no tenguem escola i així en tindrem qualcun de lliure. La competició començarà a l'octubre. Són els 12 equips de més nivell de Catalunya, entre els quals destaca el Barça.

B.- Ja seràs juvenil. Vol dir que ja has acabat de créixer?

ANS.- No. Encara no m'han fet les revisions i les proves, però no estic fet de tot. Quina alçada faig? Ara 2'02, vol dir que he crescut 3 cm d'ençà que me n'hi vaig anar. La preparació ara ja inclou sessions de gimnàs, per desenvolupar massa muscular. No, no m'han dit fins on puc créixer, però crec que puc arribar als 2'05. L'examen definitiu encara no el m'han fet. Pes? Ara faig 88 quilos. Hauria d'arribar als 94-95...

B.- I el Barça?

ANS.- En principi havia d'anar-hi a proves, però els dos clubs, el Valvi i el Barça, es posaren d'acord que fos a la temporada que ve. El Valvi té opció sobre els jugadors del Pompeu Fabra i, a més a

més, amb el Valvi tenc més oportunitats de ser titular. Has de tenir en compte que al Barça hi ha els millors jugadors de tots. Que si m'agradaria? Molt, és clar que sí. Perquè és el millor equip i això vol dir grans entrenadors, campionat d'Espanya assegurat, tornejos internacionals... amb el Valvi també ho tenc bé: tenim bons entrenadors, també podríem anar al Campionat d'Espanya, però amb el Barça és més segur. Ara amb el Valvi a vegades feim entrenaments amb Dusko Ivanovic, que jugà amb el primer equip. En sap molt i ens motiva molt. És difícil resistir un entrenament seu, però n'aprens molt.

B.- Fa un any et mostraves molt il·lusionat, veies que anar a Salt era un oportunitat que no s'havia de desapropitar. Ara, com ho veus?

ANS.- Tenc la mateixa il·lusió. Jo el que vull ara és aprendre i segueixc pensant que tenc oportunitats. Fa un any ho imaginava. Ara, que he vist el nivell, que he vist els jugadors de la meua edat, veig que tenc possibilitats. Sé que serà difícil, però ho veig possible. I segueixc amb les mateixes ganes de fa un any.

Hípica

La generació

«V»

Dins la nostra secció d'avui volem parlar del que pot ser una mica el nostre futur hípic dins el món del trot, és a dir: la generació «V».

Ja fa uns mesos donàvem compte de la seva presentació dins els hipòdroms mallorquins. Poltres com Vuelve Sissi, propietat de Joan Cladera i actualment en repòs; Valeo Lui, propietat de la quadra Sa Clota i evolucionant de cada dia, igual que Vals de Lui, de Sebastià Esteva, o el

Valkiria Wanda, conduïda per Damia Ginard. Una de les promeses del trot artanenc.

Noticiari esportiu

C. D. Avance

- Han començat les sessions tècniques a càrrec d'Antonio Mezquita, tècnic del Real Madrid que passa les vacances a Sa Coma i que ja fa uns anys que col·labora amb el Club.

- La campanya de captació de socis està oferint uns bons resultats. També la de renovació dels espais publicitaris que també ajuden l'economia.

- Ja se saben les dates d'inici d'algunes competicions. La lliga de cadets començarà el 10 de setembre i la d'infantils el 24 del mateix mes. Encara no hi ha dates per als benjamins, però el Consell Insular té intenció de començar en el mes d'octubre.

- D'acord amb el C. D. Artà, els encarregats del camp seran els germans Antonio i Juan Chaparro, que també explotaran el bar.

C. D. Artà

- L'equip de juvenils es queda curt d'efectius. El passi de quatre jugadors (Amer, Ferrera, Pascual i Piñero) al Badia de Cala Millor els ha minvat els efectius. La directiva intenta

cobrir les vacants amb jugadors del poble i, si fos necessari, amb altres de fora.

- El partit de dia 31, anunciat sobre el programa de festes, s'ha hagut de suspendre perquè no s'ha trobat equip que ja hagi començat els entrenaments. Els jugadors artanencs ja els han començat a les ordres de Jaume Mascaró.

Polisportiu

Tennis

- Les semifinals de tennis masculí es jugaran com segueix:

Dia 1 a les 19:30, David Escanellas i Montserrat Santandreu. A les 21:00, Joan Escanellas i Bartomeu Gili.

Dia 2 a les 19:30, Mateu Carrió i Jaume Cabrer. A les 21:00 Joan Gili i Enric Darder.

Les semifinals es jugaran dia 4 a les 19:30 i a les 21:00.

La final, tal com consta al programa de

festes, es jugarà dia 6 a les 21:00 hores.

- Les semifinals del torneig femení es jugaran dia 3 a les 19:30 i a les 21:00 hores. A l'hora de tancar l'edició no disposàvem encara de les jugadores classificades per disputar-les.

- La final serà dia 6 a les 19:30 hores.

Futbol sala

- Dia 3 d'agost es jugaran les semifinals del torneig. A les 19:00 hores, Polisportiu i Nelson. A les 21:00, Esports Juma i Sanimetal. Aquests darrers han estat els botxins de l'Almudaina que, amb aquest resultat, han vist interrompuda la seva presència continuada a les semifinals dels tornejos artanencs.

A la final que es jugarà dia 5 a les 20:00 es celebrarà un acte de record per a Vicente Carmona, traspasat recentment, i que va dedicar molta atenció al futbol sala.

- Per a les 24 hores de futbol-sala hi ha 10 equips inscrits. Tots els partits es jugaran a la pista coberta, llevat dels inicials per la coincidència amb la competició de volei.

CAFETERIA ES MONUMENT

SALÓ REMODELAT PER A BATEJOS, COMUNIONS I
CELEBRACIONS EN GENERAL
TAMBÉ SERVIM A DOMICILI I ENS ENCARREGAM DE TOT
(taules, cadires...)

Telèfons: 83 62 48 - 83 58 96 - Artà

poltre de Joan Ginard i Joan Massanet que està lesionat. Però els tres més destacats i que quan el passat diumenge dia 10 ens desplaçarem a l'hipòdrom d'Es Cavaller de Capdepera i els vérem evolucionar sobre la pista no eren altres que el poltre de Mateu Vicens, Vent de Fophy, fill del malaguanyat semental d'Es Pou d'Es Rafal Quick Lui i de l'egua de Bartomeu Esteva, Fophy. Recordem que Vent de Fophy ja ha marcat una velocitat de 1'31.

Però el que més va destacar a Capdepera fou el desenvolupament de la filla de la campeoníssima E. Marisol, Varisol Lui, conduïda per Joan Antoni Riera i que va demostrar haver heretat la qualitat d'un trot fàcil, ras i desembarassat que va demostrar l'estimada E. Marisol a finals dels anys 80. Cal remarcar que Varisol Lui també és filla de Quick Lui i és propietat, com ja es pot deduir, d'Es Pou d'Es Rafal.

La que encara no va poder acabar de demostrar les seves aptituds va ser la companya de quadra de Varisol Lui Valkiria Wanda, filla del semental gabellí Luberian i Malawi SM que destaca per qualitat de trot i sobretot per una bona tenacitat sobrela pista. Sens dubte després de veure les actuacions d'aquests animals estam totalment entusiasmats de cara al nostre futur dins el mon del trot.

Accident

En un altre ordre de coses, hem de lamentar l'accident que va sofrir el cavall de les quadres de Jeroni Ginard. Roure va sofrir un impacte d'un vehicle a la carretera de Sa Duaia quan el cavall havia fuit als seus propietaris. Esperam una ràpida recuperació.

RANQUING corresponent al mes de JULIOL de 1994
Fins al DIUMENGE 17 de JULIOL

Nom del cavall	Millor temps	Pts	MA 9	SP 15	MA 16	Pts	Cl
Lindomundo	1'23"9	6					
Lorris	1'24"8	5					
Meravella	1'20"2	10					
NOSTRO VX	1'21"5		1r			3	
Panyora	1'23"3	1					
Papilou	1'21"1	9			-		
Pol Trello	1'21"8	13					
Regent du Pre	1'21	8		-			
Roure	1'22"9	11		-			
S'Estel De Retz	1'22"	23					1
Simpàtic	1'29"6	3					
Truïosa	1'30"2	2					
Truyola LC	1'28"3	5					
TWIST EMERAUDE	1'21"8		3r		1r	4	
UNITA STARS	1'24"4	19		1r		22	
Un Nacional	1'25"9	10					
Uruquava	1'25"8	8					
Valse de Nuit	1'20"9	11			1r	14	
Vent de Fophy	1'31	1					
Voliva	1'21"9	10					

Victòries

També destacar les victòries el divendres 15 a Son Pardo d'Unita Star's i el dissabte 16 a Manacor de Valse de Nuit. Enhorabona a ambdues.

A Son Catíu

També hem d'assenyalar la propera reunió hípica del dissabte dia 6 d'agost amb motiu de les festes de Sant Salvador a la pista de Son Catíu.

INSTALACIONES Y
REPARACIONES ELÉCTRICAS.
ILUMINACIÓN.
ELECTRODOMÉSTICOS.
TELICO: FAX Y TELÉFONOS

MÉNDEZ NÚÑEZ, 16, bajos
TELS. 56 37 95 - 83 61 80. FAX 83 52 70
CALA RATJADA

Es Racó

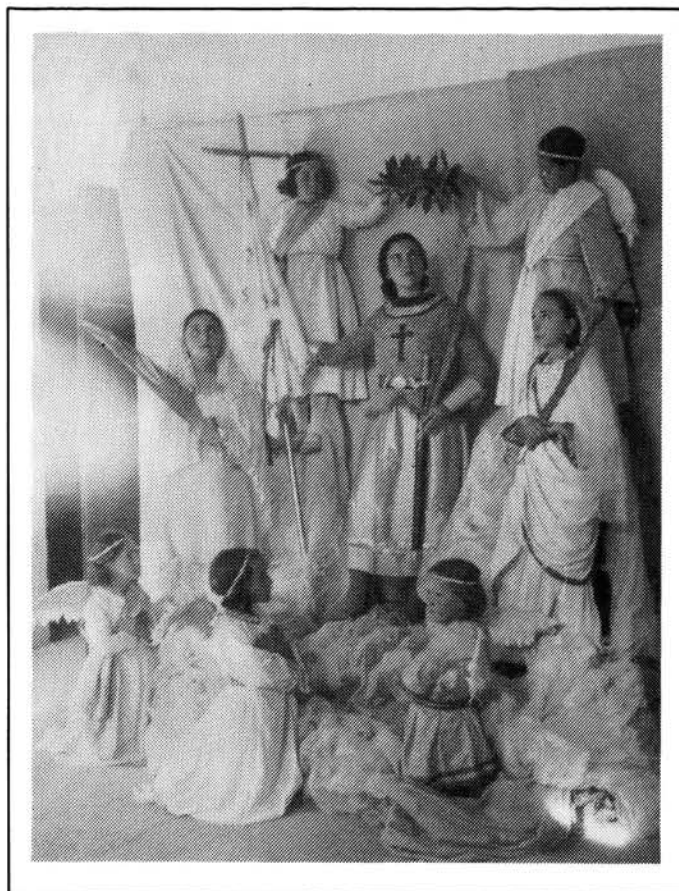
La foto d'avui és l'apoteosi o quadre plàstic de l'obra que es va representar al centre de Ca Ses Monges (on va ser una bona temporada el «Tots Junts»), i que es titulava Juana de Arco, personatge que encarnava na Maria Bujosa Tous, a) Ganància, recentment difunta, i que és al centre de la foto.

A l'esquerra i a d'alt de la foto i aguantant la corona de llorer hi trobam na Catalina Massanet Carrió, a) Cama, i a l'altra part i amb la mateixa missió, n'Aina Amorós Moragues, a) Regalada.

A l'altura de na Maria Ganància, (esquerra de la foto), hi ha n'Esther Sancho, de Ca s'apotecari Cusí, i a la dreta na Maria Tous Carrió, de Sa Mesquida.

Abaix i d'esquerra a dreta, hi ha tres «angelets»: na Maria Mestre Esteva (Molona), na Maria Tous Servera (Jòrdia) i na Bàrbara Xamena Carrió (de Ca'n Nadal).

Segons l'opinió d'un d'aquests «angelets», la foto podria ser feta a l'any 1933 o 1934. Ja ha plogut.

ENDEVINALLA

de Pere Xim

Solució a la publicada:

Els mundials de futbol

El seu tracte excel·lent
i heu sap molt bé explicar
quan se tracta de curar
és quan li té molt esment

i el fa més intel·ligent
i sabre lo que ha de dar
a mi m'ha sabut passar
lo que vos estic diguent.

Els Gorans

PIRIS & ESTELRICH

QUINA CALOR! AIXÒ ÉS
INSUPORTABLE! I EL MEU
PEP SÍ QUE DEU PATIR
AMB 50 SOL QUE FA
PER SA DEPURADORA...

TORNAREM EL DIA 3/IX